

Publicació
de Rosa Sensat

Juny 2000

P E R S P E C T I V A

E S C O L A R 2 4 6

Llicenciatura per als mestres?

Sobre alguns drets
dels reis i de les reines
de la casa

Films sobre la història
de Catalunya

Juny 2000

P E R S P E C T I V A
E S C O L A R 2 4 6

Edició i Administració:

Associació de Mestres Rosa Sensat.
Av. de les Drassanes, 3 • Tel. 934 817 373
Fax: 933 017 550 • 08001 Barcelona
E-mail: pescolar@pangea.org

Consell de Redacció:

Josep Callís, Antoni Domènech,
Gemma Heras, Joaquim Lázaro, Marta Mata,
Elena Noguera, Joan Pagès,
Antoni Poch, Dolors Sanahuja

Directora:

Carne Tomàs

Directora adjunta:

Mercè Comas

Secretària de Redacció:

Carne Suaz

Disseny gràfic:

Vilaseca/Altarrriba

Coberta:

Jordi Lascorz

Composició i muntatge:

Núria Hortal, Inge Trowsky

Dibuixos:

Werner Thöni

Fotòlits:

Coloren, S. L.

Impressió:

Romanyà-Valls

Subscripcions i distribució llibreries:

Associació de Mestres Rosa Sensat

Dipòsit legal:

B. 2090-1975-ISSN: 0210-2331

Subscripció anual:

Preu soci: 6.430 ptes. Preu no soci: 7.150 ptes.
P.V.P. 795 ptes.

Foto coberta:

Jordi Gassiot. UAB

Editorial:

Bones vacances 1

Monogràfic:

Llicenciatura per als mestres?

Cal un canvi en profunditat. La llicenciatura
per a la formació inicial dels mestres.

Pere Darder 2

Universitat i Magisteri. Un procés i unes
propostes.

Joaquim Pèlach 9

Què en pensen els mestres?

Jaume Cela, Montserrat Brasó,

Joan Domènech, Rosa Gibert

i Teresa Guillaumes 20

Una proposta de pla d'estudis de
Graduat Superior en Magisteri.

Pilar Benejam 30

La formació inicial dels mestres
a la Unió Europea.

Josep Miquel Palaudàries 39

Declaració dels degans de les universitats
catalanes en relació amb els estudis de
magisteri en l'informe *Universitat 2000*.

Bibliografia complementària. 48

Biblioteca Rosa Sensat 50

Escola i societat.

Drets dels infants i dels joves:

Sobre alguns drets dels reis i de les reines
de la casa.

Jaume Cela i Juli Palou 54

Recursos.

Films sobre la història de Catalunya.

Joaquim Romaguera 62

Novetats bibliogràfiques.

Més enllà de la qualitat.

Eulàlia Bota 74

Avaluació de materials multimèdia. 76

Altres novetats. 80

Cartellera. 83

Cartes a les lectores i als lectors. 85

Amb el suport de:

Bones vacances

D'aquí pocs dies mestres i professorat començarem el període de descans. Unes vacances, per cert ben necessàries. Aquests darrers dies a les tasques pròpies d'una fi de curs (que ja en són prou), s'hi ha sumat una pluja (i no només meteorològica) de qüestions. Marxarem amb la maleta ben plena d'interrogants i preocupacions.

La Ministra d'Educació Pilar del Castillo si inaugurarà en la seva compareixença parlamentària al passat 14 de juny amb l'anunci de reformar quatre grans lleis educatives (totes!) en dos anys i presentar un nou pla d'humanitats abans del proper desembre. No va precisar-ne detalls, ni tan sols les implicacions pressupostàries del que vol fer.

Ens preocupen de manera molt especial algunes de les línies anunciades:

- La uniformització dels continguts curriculars per a tot l'Estat. Sembla que la ministra desconegui les competències pròpies de les comunitats...
- L'homogeneïtzació dels continguts d'ensenyament a l'ESO, eliminant l'optativitat que ajuda a atendre la diversitat.
- La diversificació en nivells segregats dels alumnes de l'ESO, segons el seu rendiment.
- El desviament dels alumnes d'ESO cap a la formació laboral, avançant els programes de garantia social als catorze anys, pensats per a alumnes de setze que no hagin assolit l'ESO.

Ens preguntem també si el «pla nacional de lectures» anunciat, comporta la seva unifomització obligatòria, prescindint del criteri professional dels ensenyants.

I ens preocupa, i molt, l'anunciada reforma de l'ensenyament de la religió i temem que pugui ser pitjor que ara.

No volem ni ignorar, ni negar, les dificultats del nostre sistema educatiu i les seves necessitats de millora. Una escola comprensiva, obligatòria, és una opció per millorar la integració i promoció de tots els joves i això exigeix un esforç pressupostari, canvis fonamentals en l'estructura i funcionament dels centres, i una autèntica reconversió professional del professorat. La llei pressupostària que permetés una millora de recursos materials i humans, mai no ha arribat. No s'ha impulsat un model de funcionament diferent, una organització dels temps i dels espais que permetés consolidar autèntics equips de treball facilitant la reflexió conjunta, la planificació, la realització i l'avaluació d'actuacions.

Calia formar un professorat per atendre i ensenyar una població escolar amb una forta varietat social i cultural i en una etapa madurativa (l'adolescència) amb característiques específiques i no sempre fàcils d'abordar.

El camí que queda per fer demana una pausa per a la reflexió rigorosa i un nou reequipament de tothom, però això no ha de ser l'excusa per justificar un gran salt enrere.

Bones vacances a totes i a tots!

2 Llicenciatura per als mestres?

L'autor planteja que en un món tan canviant, cal repensar la formació dels ciutadans, i en funció d'això «quina ha de ser la formació dels mestres» i molt específicament la seva formació inicial.

Cal un canvi en profunditat

La llicenciatura per a la formació inicial dels mestres

Pere Darder

Professor de Pedagogia
de la UAB

Des de la demanda del tronc únic de l'ensenyament fins als 16 anys —que la legislació educativa ha beneït el 1990— i del cos únic d'ensenyants àmpliament discutit i finalment rebutjat en la llei de reforma universitària —el MEC va desestimar la proposta de la Comissió XV creada per ell mateix—, s'ha produït tota una sèrie de fets que obliguen a un replantejament de la formació inicial dels mestres.

L'entrada a la Unió Europea i la lliure circulació de professionals, la implantació imparable de la societat de la informació i la comunicació a través de la generalització de les noves tecnologies, el procés de mundialització, l'increment de la immigració que dona lloc a la convivència intercultural continuada, la preocupació creixent per la defensa dels drets de les persones humanes davant del reconeixement internacional de l'extensió de la pobresa en el món, la magnitud i acceleració dels canvis en les formes de vida i treball, són alguns dels fets que pressionen sobre l'educació i sobre la formació dels educadors per preparar les noves generacions per a la realitat que s'està configurant.

Que els canvis polítics, socials, econòmics i culturals incideixen profundament en el procés educatiu és un fet que tothom coneix i accepta. I, també, ho és que el mestre s'ha de formar per donar respostes que permetin la formació personal equilibrada i la inserció plena dels alumnes en la societat que els tocarà viure.

Davant d'aquestes reflexions sobre la profunditat i l'amplitud dels canvis de la realitat actual i futura cal plantejar-se quin ha de ser el significat de la formació inicial. Sembla evident que no es poden anar incorporant noves temàtiques en un intent maximalista d'ensenyar-ho tot.

Els estudis de magisteri han de donar la formació bàsica indispensable per iniciar adequadament la professió, que s'anirà consolidant a través de la formació permanent. En parlar de formació bàsica es destaca el criteri de qualitat que garanteix la presència de tots els elements que estableixen les bases de la professió. Es tracta que s'hagi adquirit la formació suficient en els aspectes indispensables del futur exercici professional.

En aquest sentit, i per fer front a canvis tan profunds, cal un replantejament global de la formació del mestre, des de la seva funció i consideració en el sistema educatiu i la seva formació personal, fins a continguts i metodologia i el paper i durada del pràcticum.

Durant la segona meitat de segle s'han introduït canvis significatius en la formació dels mestres, com la reconversió de les Escoles Normals del Magisteri en Escoles Universitàries del professorat d'EGB. El reconeixement del caràcter universitari dels estudis de mestre representa un pas endavant molt important. De totes formes no hem d'oblidar que el fet d'estructurar-se com a diplomatures no els dona l'estatus acadèmic —i de retruc el prestigi social— que correspondria a un professional que ha d'assumir la responsabilitat absoluta de les seves decisions i que sovint es compara amb el metge, quant a la seva importància per a la societat.

La reestructuració dels estudis de magisteri per acomodar-los a la nova Llei Orgànica d'Organització del Sistema Educatiu ha donat lloc a l'existència de dues titulacions de mestre generalista

4 Llicenciatura per als mestres?

(educació infantil i educació primària) i a noves especialitats (educació especial, educació física, llengües estrangeres i educació musical) on hi han de tenir cabuda la dimensió generalista i l'especialització corresponent. Això, malauradament, sense modificar la durada dels estudis, la qual cosa contradiu d'una manera flagrant els esquemes propis d'una planificació teòrica.

L'aplicació de l'autonomia universitària a l'elaboració dels plans d'estudis ha permès la intervenció parcial de les universitats en el seu disseny. Des del nostre punt de vista, es tracta d'una mesura molt positiva i que considerem un avenç important tot i les dificultats que ha comportat. La intervenció, però, de la universitat queda molt reduïda ja que el total de matèries obligatòries (designades per l'Administració) de les diferents titulacions de magisteri és força més elevat que en altres estudis, de manera que el marge de maniobra queda reduït al mínim, molt marcadament en les especialitats.

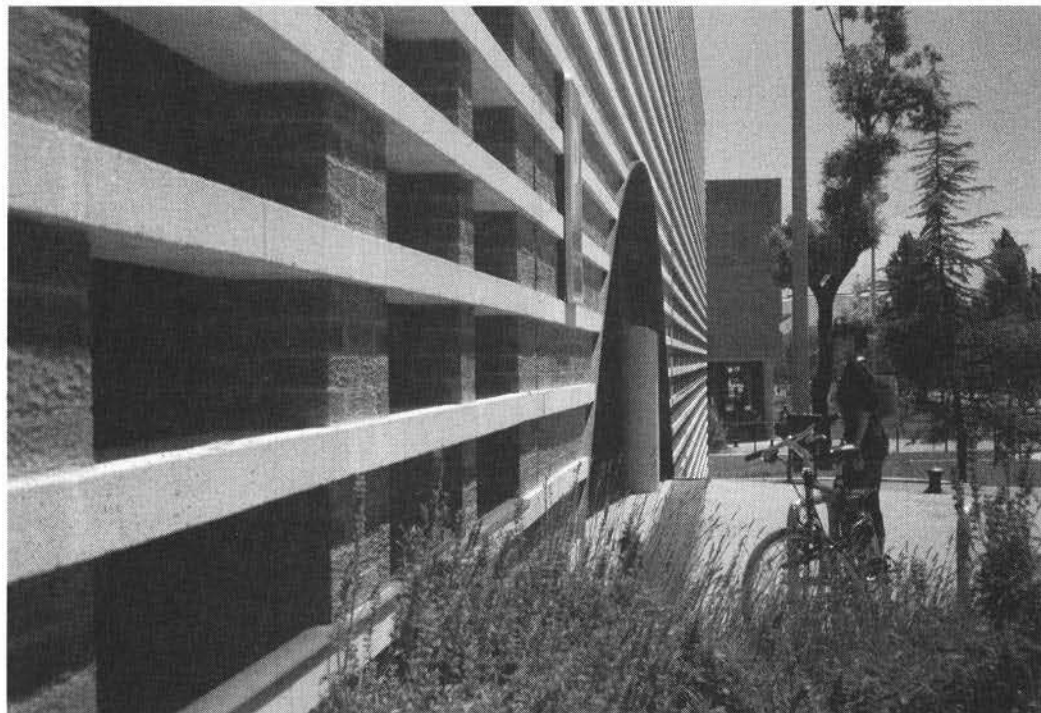
A la pràctica i a grans trets, la primera elaboració dels plans d'estudis va comportar una reestructuració important.

El reconeixement del paper de la pedagogia, la psicologia i, parcialment, de la sociologia de l'educació, la introducció de les didàctiques específiques (com a constatació que «per ensenyar no n'hi ha prou amb saber la matèria») i la revalorització parcial del pràcticum va significar un canvi molt remarcable.

La impressió d'atapeïment i la poca consideració d'algunes matèries, entre elles les noves tecnologies, va prendre cos de seguida.

(Apuntem, com a incís, que el mateix criteri també va repercutir en la formació del professorat de secundària. El curs de qualificació pedagògica i didàctica, de 60 crèdits, per substituir l'actual CAP, representa un increment de formació considerable que, d'altra banda, distància més la durada de la formació inicial del professorat de secundària en relació amb el mestre.)

La primera revisió dels plans d'estudis, a finals dels noranta, va confirmar l'evidència creixent que encapsala l'escrit: cal un can-

Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB. Foto: Jordi Gassiot.

vi en profunditat, per fer una formació inicial-bàsica dels mestres.

L'elaboració del perfil professional de cada una de les titulacions de mestre, abans de revisar la concreció dels plans actuals, va posar de manifest que els elements bàsics per a la formació inicial no tenien cabuda en la durada actual dels estudis corresponents.

Els perfils incorporaven les noves demandes que planteja la societat actual, reflectides a grans trets a l'inici del nostre escrit. La concreció posterior dels plans d'estudi no permetia introduir-los de forma operativa.

Aquestes reflexions i d'altres coincidents fetes per les set universitats catalanes amb estudis de magisteri van determinar que la Comissió Interuniversitària de Facultats de Ciències de l'Educació de Catalunya impulsés la petició d'estudis de llicenciatura per a la formació inicial dels mestres.

6 Llicenciatura per als mestres?

En el document elaborat per l'esmentada comissió s'exposen, en la presentació, les raons que justifiquen la demanda i el sentit que hauria de tenir el canvi dels estudis. Pel seu contingut i pel que signifiquen de presa de posició col·lectiva considero important de donar-les a conèixer. Com més ampli pugui ser el consens, més possibilitats hi ha de convertir la proposta en realitat.

Raons de diferents tipus justifiquen la demanda:

1. Raons relatives al perfil professional i a la formació metodològica

Progressivament s'ha anat accentuant el caràcter pràctic i l'alternança teoria-pràctica orientats a l'adquisició d'una visió educativa global en els estudis de magisteri.

També s'insisteix cada cop més en la formació del mestre com un professional responsable, amb capacitat per prendre decisions innovadores a través del treball en equip en el centre educatiu.

Aquesta formació reflexiva, fruit de l'estudi del coneixement de la realitat i de l'intercanvi, exigeix un temps de maduració, de contacte amb la realitat i de treball en grups.

Això no es pot dur a terme en l'estructura dels actuals estudis, fragmentats en múltiples assignatures, amb una càrrega docent desproporcionada i un pràcticum de curta durada.

2. Raons relatives als canvis socioculturals i als reptes de futur

La comprensió dels continguts i dels problemes que incideixen en la nostra societat obliga a disposar d'unes bases interpretatives de la realitat que afecta profundament l'acció educativa.

La reflexió antropològica i els plantejaments de la interculturalitat, la comprensió del sentit de les ciències pel saber i l'acció, la significació de la societat de la informació i la comunicació, el

coneixement i la conducció dels grups, han de presidir la influència educativa que ha d'orientar les futures generacions des de les primeres etapes de la seva formació.

Més que d'incloure nous continguts, es tracta de la reflexió i el contrast amb la realitat, entre els professors, els professionals en exercici i entre els estudiants, de manera que aquests vagin interioritzant nous punts de vista i adquirint estabilitat i maduresa personal i social per introduir els seus alumnes en la complexitat del futur.

3. Raons relatives a la situació acadèmica i professional del mestre en el nostre entorn educatiu immediat

El reconeixement social i acadèmic dels mestres està molt lluny de respondre a la importància teòrica que se li atorga com a formador de les futures generacions. La incorporació dels estudis de magisteri a la universitat ha representat un pas endavant, però s'ha concretat en el nivell inferior i això desvirtua la seva especificitat. El seu nivell econòmic concorda també amb la situació descrita.

Paral·lelament, en el marc de la UE s'està produint una evolució que tendeix a l'increment dels anys de formació dels mestres per situar-la al nivell de les llicenciatures. Bona part dels elements exposats han influït en aquest canvi.

L'intercanvi i lliure circulació de professionals comunitaris es presenta com un argument cabdal i de pes per a la modificació dels estudis de magisteri.

El mestre ha d'aconseguir que els alumnes assimilïn els continguts curriculars (llegir, escriure i comptar, en profunditat, són avui més indispensables encara), però ha de donar sentit a la realitat i capacitar les noves generacions perquè entenguin els canvis actuals i s'insereixin positivament en la vida social. El mestre ha de posar les bases perquè els alumnes puguin respondre als quatre reptes de l'educació del futur que formula J. Delors: aprendre a conèixer,

8 Llicenciatura per als mestres?

aprendre a fer, aprendre a conviure i treballar amb els altres i aprendre a ser.

Per acabar voldria recollir algunes dimensions que es destaquen especialment, en l'apartat Marc general, del mateix document.

- L'acció docent ha de capacitar les noves generacions per interpretar una realitat complexa i contradictòria amb canvis transcendentals, i per donar sentit a aquesta realitat.
- Per entendre la realitat (a través de les ciències, la llengua, les arts...) cal una visió transversal que doni sentit a la preparació ja rebuda en les diferents àrees. Els coneixements bàsics són indispensables, però no es tracta de repetir allò que s'ha fet, sinó d'arribar a aquesta transversalitat que permet interpretar la realitat.
- La preparació del mestre ha de tenir cura de la seva formació personal. L'autoconeixement, l'estima personal, la conducció de les emocions, l'establiment de relacions constructives, l'actitud democràtica han d'impregnar i orientar la formació.
- La reflexió sobre els canvis socials i educatius que introdueixen les tecnologies de la informació i el coneixement han d'ocupar un lloc rellevant. La consideració dels canvis cognitius, dels processos d'ensenyament-aprenentatge, el reforçament de l'autoformació, han de permetre una incorporació positiva dels nous mitjans.

Des de la Universitat de Girona i amb la participació decidida i activa de tots els deganats de les Facultats d'Educació de les Universitats Catalanes primer i dels Països Catalans després, s'ha fet un procés de debat i estudi sobre la necessitat de canvi en la formació dels mestres del segle XXI. Es comenten els principals moments d'aquest procés i es ressenyen les principals aportacions.

Universitat i Magisteri. Un procés i unes propostes

Antecedents

Joaquim Pèlach
Universitat de Girona

Un breu recordatori ens permetrà deixar constància de tots els treballs que a la dècada dels vuitanta es varen fer per donar un nou impuls a la formació del professorat. Tant els primers esborranys propiciats per l'equip ministerial de l'època Maravall, i que es van discutir amb els directors i directores de les Escoles de Mestres en una trobada a Segòvia, com els documents més coneguts de la Comissió 15, són els exponents d'un primer intent no reeixit de situar la formació del professorat al nivell que li correspon.

Després va arribar l'aprovació de la LOGSE. Definitivament s'havia fet marxa enrera —per motius econòmics segons es va dir—, i quedava la formació del professorat en el camp de les bones intencions sobre la renovació del CAP a la secundària i en un embolic considerable la formació de mestres d'infantil i primària. Embolic representat per les directrius donades per impulsar el canvi en els plans d'estudi per a la formació de mestres.

Podríem considerar aquestes directrius com una mostra perfecta

10 Llicenciatura per als mestres?

de les abundants renovacions fallides en el camp de l'educació. Pretenien impulsar una nova direcció en la formació de mestres i alhora es deixava a la dinàmica (corporativisme, poders establerts entre els professionals, falta d'una base teòrica clara i assumible per al professorat de les Escoles de Mestres, etc...) dels centres de formació del professorat mateixos. Només cal recordar el famós asterisc de les directrius que permetia carregar-se tranquil·lament el nou enfocament de les didàctiques específiques.

Capítol a part mereix l'elaboració dels nous plans d'estudi. Per entendre bé el procés que es va produir, cal destacar que eren els primers plans que a l'interior dels centres universitaris de formació del professorat es discutien i es perfilaven des de l'aplicació de la LRU. El conjunt de professorat que al final dels setanta i principis dels vuitanta discutíem i proposàvem des de la perspectiva de professionals que treballàvem en la formació de mestres es va convertir en una sèrie de subconjunts que, des de la perspectiva de l'àrea de coneixement, per tant des de la ubicació en un departament (estructura de poder, corporativisme), pensàvem, discutíem i proposàvem la millor concreció dels nous plans d'estudi a partir d'unes directrius.

Cal renovar més a fons

Amb els nous plans d'estudi aprovats i des de la reflexió sobre els processos d'innovació que es produeixen a moltes de les noves Facultats d'Educació, s'entra en una etapa en la qual l'interès per transformar els plans d'estudi en una bona eina de formació va posant al descobert algunes de les contradiccions de la nova estructuració dels estudis. La fragmentació de les directrius del ministeri, un fal·laç plantejament de la quadrimestralitat, la proliferació d'assignatures de pocs crèdits, etc... ens fa veure, ben aviat, que hem volgut solucionar la necessària introducció de nous continguts —que tothom assegura que són imprescindibles per a la formació dels futurs mestres— sense augmentar el temps d'estudi ni tan sols suprimir coses que fins aleshores fèiem.

A la primera reunió de degans i deganes de Facultats d'Educació i directors i directores d'Escoles Universitàries de formació de mestres que es va celebrar a Ronda el juny de 1996, a la qual vaig

assistir com a nou degà de la Facultat d'Educació de Girona, tot i que no estava ressenyat en les temàtiques dels debats, vaig demanar que s'introduís el tema de la Llicenciatura de Magisteri. Tanmateix, a les conclusions del Seminari, celebrat els dies 13,14 i 15 de juny, com a primer punt, es recull:

«1º. Los cambios de la sociedad actual y las demandas que se formulan al profesorado exigen un nivel de profesionalización en las Titulaciones de Educación que hace irrenunciable mantener la vieja reivindicación del Título de Licenciado para Maestros.»

Dos elements a destacar. La referència-enllaç amb les accions i treballs fets al començament de la dècada de 1980 i la demanda d'una professionalització més accentuada.

A la Universitat de Girona, aquest punt va servir per iniciar les converses entre la facultat i el rectorat sobre aquest tema. El rector Nadal, des del primer moment, n'ha estat un gran impulsor.

Al començament del curs 1996-97, en una trobada al rectorat de la Universitat de Girona els degans de la UAB i la UdG vàrem encetar els treballs per promoure un debat entre els diferents deganats de les facultats d'educació catalanes. Ens proposàrem la organització d'unes jornades de debat i Girona assumí el repte de portar la iniciativa.

El mes de març es convocaven tots els deganats d'Educació de Catalunya per als dies 17 i 18 d'abril a Girona. Al mateix temps es va demanar la col·laboració a membres de la Comissió 15 que els anys vuitanta havien redactat, des del Ministeri, el document per a la revisió de la formació del professorat.

Per facilitar el debat proposàrem uns documents de partida:

- *N'hi ha prou amb tres anys? La formació inicial dels mestres.* Pere Darder.
- *El futur de la formació inicial del professorat.* Antoni Tort.
- *La formació del professorat: un procés.* Joaquim Pèlach.
- *El perfil del mestre.* Marta Serra i Dolors Guix, mestres.

12 Llicenciatura per als mestres?

(Document debatut pels claustres de 30 escoles de les comarques de Girona.)

- *Nova formació del professorat d'educació infantil per a un nou sistema educatiu (crèdits interdisciplinaris)*. M. Dolors de Ribot.
- *Perfil de la formació del mestre. Requeriments de formació*. Document de la revisió dels plans d'estudi de Girona elaborat per Dolors Capell.

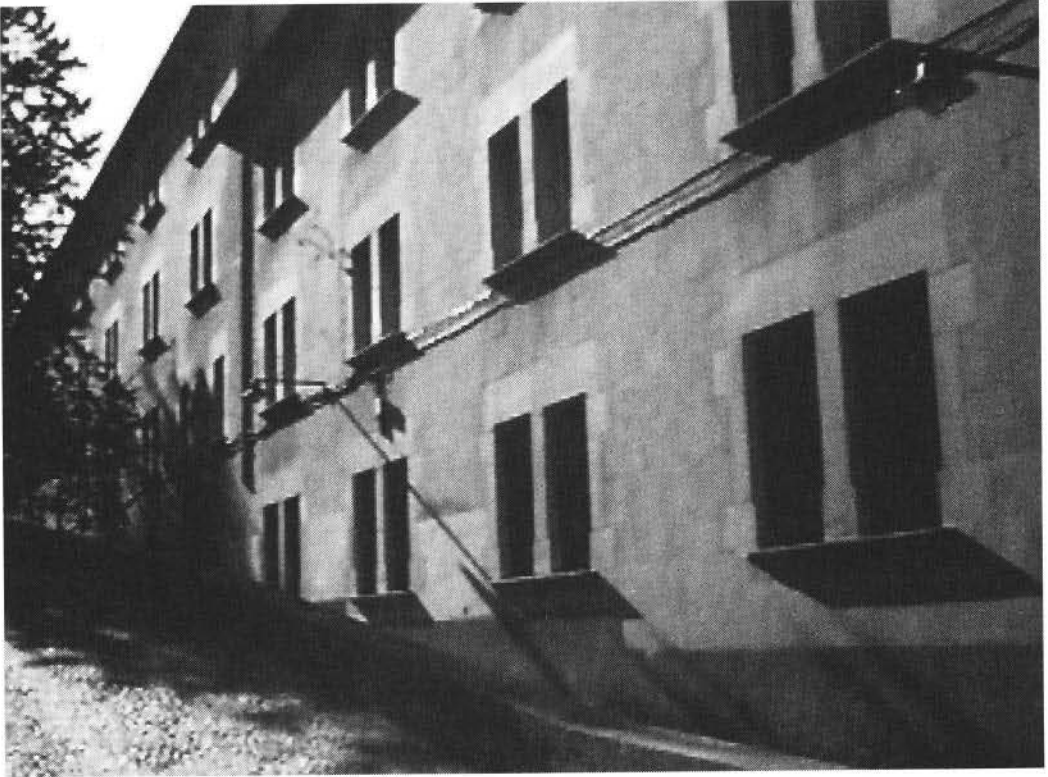
Les sessions de treball varen ser intenses i molt profitoses, amb la participació el segon dia del rector i les vicerectors d'Ordenació Acadèmica i de Docència i estudiants de la Universitat de Girona.

De les conclusions, en sortí un esborrany de document que fou la base per un seguit de trobades dels degans i deganes a les diverses universitats catalanes. El document va quedar llest per a la trobada de degans i deganes de Facultats d'Educació, directors i directores d'Escoles Universitàries i Centres Superiors d'Educació de tot l'Estat espanyol que, reunits a Barcelona, el 13 de novembre de 1998, el varen aprovar com a punt de partida del procés per reclamar la millora de la formació de mestres transformant els estudis en una llicenciatura.

Dues coses a destacar d'aquest període. La primera, el treball conjunt de les Facultats d'Educació de Catalunya (a finals de 1999 s'hi han afegit les universitats dels Països Catalans) com a base del procés de reflexió i, com a segona, el document-declaració de principis que ha esdevingut la base de reflexió per a possibles canvis juntament amb la proposta de títol propi com a procés possibilista (si hi ha voluntat política) de renovació immediata de la formació de mestres. Seguint aquests dos aspectes reproduïm dos fragments del document.

Perfil del mestre del segle XXI

Hem de formar els mestres del segle XXI i, per tant, la formació cal que s'adeqüi als canvis científics i tecnològics, a la progressiva obertura cap a Europa i a la convivència de diferents cultures en una mateixa comunitat.

Universitat de Girona.

El procés formatiu s'ha de fonamentar en els criteris següents:

1. El mestre ha d'establir una relació d'acompanyant amb qui aprèn; ha de deixar de ser aquell que només imparteix coneixements per esdevenir aquell que ajuda els alumnes a buscar, construir i organitzar el saber, guiant-los i donant-los referència clara dels valors.

Però també és important que el mestre «ensenyi» i «sàpiga ensenyar», per tal d'evitar el fracàs escolar. Cal ensenyar per transformar, per incidir socialment i així intentar evitar l'exclusió.

El mestre fa una interpretació de la realitat social i proposa a l'infant unes opcions determinades. Això comporta un clar compromís social. L'escola no pot ser vista fora de context. El

14 Llicenciatura per als mestres?

mestre ha d'intervenir amb els pares, amb la comunitat. Ha de fer intervenció social i alhora educativa. Ha d'intervenir en els tres àmbits d'alumnes, comunitat educativa i entorn social, si bé ho farà essencialment a partir del primer i per tal de transformar les condicions del primer, que són els alumnes.

2. La formació del mestre ha de ser global i integrada, cosa que implica allunyar-se del model compartimentat i anar cap a un aprofundiment i reflexió, cap a un canvi de model reorientat cap a la intensitat.

3. El mestre, tant generalista com especialista, ha de tenir unes competències i unes capacitats com a professional de l'ensenyament de les etapes d'educació infantil o primària.

Requeriments generals de la formació

En el procés formatiu de la llicenciatura cal vetllar per:

1. Fomentar processos de reflexió sobre què significa i implica ser mestre en una societat en canvi.

2. Proporcionar plantejaments i eines que li permetin tenir un bon autoconeixement personal, cosa que li servirà per ser més conscient del missatge que transmet i del que vol transmetre, per tenir confiança en ell mateix, per comprendre les seves emocions i canalitzar-les.

3. Afavorir una formació més personalitzada, per la qual cosa proposem impulsar la figura del tutor i la corresponent activitat de tutoria, tot revisant els models de relació professor-alumnes.

4. Facilitar l'adquisició d'actituds, competències, habilitats i destreses que li permetin ajudar els seus alumnes a aprendre a: conèixer, fer, conviure i ser, d'acord amb les propostes de l'informe Delors, amb:

a) Formació psicològica, sociològica i pedagògica que ofereixi coneixements profunds sobre el desenvolupament de l'aprenentatge infantil, de les relacions humanes, del funcionament i la dinàmica dels grups i de les institucions i la seva gestió.

b) Formació científica, humanística i tecnològica. La globalitat dels processos d'aprenentatge exigeix que el mestre domini aquests coneixements i sàpiga contextualitzar-los tot participant en la interpretació educativa del context natural i social de l'escola. El procés de formació ha de permetre desvetllar l'interès i la implicació del mestre en els fenòmens culturals.

c) Formació didàctica que ensenya als futurs mestres quins continguts cal ensenyar i per què cal ensenyar-los i com s'han d'ensenyar, en cadascuna de les àrees curriculars

5. Establir un tractament interdisciplinari i innovador de la formació que faciliti:

a) Adquisició de coneixements que ajudin a fonamentar la reflexió psicopedagògica del fet educatiu.

b) Adquisició de coneixements i habilitats didàctiques per intervenir en el context educatiu i que facilitin als alumnes la construcció del coneixement.

c) Desenvolupament de capacitats i actituds que facilitin el nivell de maduresa personal necessària per poder assumir responsabilitats.

d) Preparació que asseguri la integració entre els elements de formació més genèrics, comuns a tots els mestres, i els que permeten una especialització.

e) Preparació per al coneixement i la integració dels nous mitjans de la societat de la informació i la comunicació.

6. Capacitar el mestre per conèixer i per saber fer. Els vincles teoria-pràctica són imprescindibles per al bon exercici professional. La teoria aporta elements per analitzar i revisar la pràctica, i la reflexió sobre la mateixa pràctica enriqueix el coneixement i l'activitat i capacita per prendre decisions innovadores davant de les necessitats educatives.

7. Proporcionar elements i eines que li permetin una intervenció decidida en el camp de la recerca. La recerca-acció com a motor

16 Llicenciatura per als mestres?

d'innovació hauria de centrar una bona part dels esforços del segon cicle.

8. Capacitar per conviure en un món divers i entendre i actuar constructivament davant les diferències i la multiculturalitat.

9. Capacitar per treballar en equip amb els altres agents educatius: famílies, serveis de suport, equip de cicle, claustre. Superar l'individualisme i avançar cap al projecte educatiu comú representa un dels reptes més importants de l'educació. El treball en equip demana no solament repartir-se la feina, sinó escoltar, resoldre conflictes, debatre, decidir per consens... Desenvolupar aquesta capacitat implica rebre'n la formació a la Facultat a partir d'un treball interdisciplinari.

10. Fer comprendre que a la formació inicial no es pot ni s'ha de fer tot. No és suficient i s'ha de continuar una tasca de formació permanent. El desenvolupament professional comença en la formació inicial i continua en l'etapa de mestre novell i mestre experimentat. Les actituds avaluatives sobre la feina, la reflexió, la recerca-acció faciliten la innovació tant en continguts com en metodologies.

Proposta d'estudi propi de graduat superior en Magisteri

Tot i que estem convençuts de la necessitat i conveniència d'una llicenciatura de Magisteri en dos cicles, mentre el Ministeri no l'aprovi considerem que és necessari proposar com a fórmula de transició un *Estudi Propi de Graduat Superior en Magisteri*, que seria un segon cicle, de 120 crèdits, el qual es podria cursar després d'obtenir alguna de les diplomatures de Mestre.

Opinem que el primer cicle d'un estudi de llicenciatura hauria de proporcionar una formació bàsicament generalista, i el segon cicle, hauria d'aprofundir en cada una de les especialitats de mestre. Però, atès que en la situació actual els estudis homologats són els de primer cicle, i els estudiants han de cursar només aquest primer cicle per obtenir la diplomatura, la proposta que fem és la d'un

segon cicle que té una proporció de crèdits de formació generalista i una proporció d'especialista.

Si més endavant s'aconseguís una llicenciatura de Magisteri homologada, podrien oferir-se les assignatures en un altre ordre de l'actual proposta.

Els actuals estudiants de Magisteri, haurien de poder escollir, mentre fan la diplomatura, els crèdits de lliure elecció d'entre les assignatures d'estudi propi de graduat superior en Magisteri, si estan interessats a fer aquests estudis propis.

Si es veiés possible, es podria demanar a la Comissió d'Ordenació Acadèmica el reconeixement de les assignatures d'estudi propi com a possibles crèdits de lliure elecció. D'aquesta manera, amb un curs i escaig més, podrien cursar l'estudi propi.

Caldria que els estudiants rebessin una bona informació respecte a les propostes i a les condicions reals d'aquest estudi propi. De moment no és una titulació homologada i per tant no és segur que la Generalitat reconegui i doni validesa al títol de cara a possibles oposicions o per a l'accés al món laboral.

D'altra banda, cal que quedi clar que els que l'obtinguin els servirà de currículum per treballar com a mestres en escoles, a les quals també poden accedir sols amb diplomatura.

Cal procurar que el cost per l'alumnat no es dispari massa, i que no surti gaire més car que els estudis homologats de segon cicle. Els estudis es poden iniciar a partir de l'any 2000. La primera promoció sortirà el 2002.

Carrega lectiva

Els estudis propis de Graduat Superior en Magisteri tindran una càrrega lectiva total de 120 crèdits. (Vegeu el quadre de la pàgina següent.)

18 Llicenciatura per als mestres?

Assignatures	del total	Núm. crèdits
Tronc comú de les universitats catalanes	55%	66
Obligatòries i optatives de cada universitat	45%	54
TOTAL		120

Matèries de tronc comú

Dels 66 crèdits de tronc comú, 30 seran del pràcticum i 36 de les assignatures obligatòries comunes plantejades en blocs de formació.

Els blocs s'han d'impartir amb una metodologia global que fomenti la transversalitat dels continguts, tenint en compte un plantejament d'innovació, recerca, interdisciplinarietat, etc.

El pràcticum ha d'estar vinculat al mateix temps amb les assignatures de tronc comú i amb els itineraris d'assignatures obligatòries i optatives de cada universitat.

La proposta de matèries de tronc comú que fem per a totes les universitats catalanes és la de tres blocs i cada un tindrà 12 crèdits, fins a un total de 36 crèdits.

Blocs

1. *Coneixement i domini de les habilitats comunicatives en educació*

Coneixement i ús dels diferents llenguatges des de les diverses àrees.

Coneixement i ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

2. *Ús i interpretació de la cultura en educació*

Fonamentació per treballar i educar en el marc sociocultural europeu.

L'educació en un context de diversitat i de canvi cultural.

3. *Coneixement professional del mestre*

El perfil personal i professional del mestre a la societat d'avui.

La intervenció del mestre en el centre educatiu: com a dinamitzador del procés d'ensenyament-aprenentatge, com a gestor, com a tutor, com a membre d'un equip de treball i en la relació amb les famílies.

La recerca educativa.

L'ètica professional.

Fins aquí la reproducció dels fragments més significatius del treball de les facultats d'Educació de Catalunya. El procés s'ha iniciat amb la reflexió-proposta de les persones que per la nostra representativitat podem fer de portaveus d'un ampli col·lectiu que a Catalunya dedica el seu treball professional a la millora de l'educació en general i de la formació del professorat en particular.

Ara han d'actuar els que, des de la seva responsabilitat política, han d'apostar per un procés de millora de la formació del professorat si la seva voluntat política els ho permet. L'aposta de Catalunya per un nou model de formació es podria emmarcar en el títol propi si el Govern de la Generalitat el volgués assumir com a proposta identificadora d'un procés de millora de l'ensenyament.

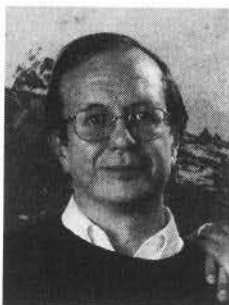
Des de la percepció ben actual del paper que el professorat —tant des de la seva individualitat com col·lectivament— té en els processos de canvi com el que estem vivint, cal plantejar-nos molt seriosament si el model de formació que estem aplicant és el més idoni. Actuar, dirigir des de la voluntat d'assumir autonomia, també vol dir buscar fórmules imaginatives que ens permetin avançar en la voluntat —tan repetida— de millora de l'educació.

Crec que l'esforç anònim de tants de mestres i professorat de secundària per tal d'adequar el procés educatiu a les necessitats reals de les noves generacions mereix una acció decidida dels responsables polítics del nostre país.

Diferents mestres amb experiència donen la seva opinió sobre la llicenciatura dels mestres i com hauria de ser el pla d'estudis i les pràctiques.

Què en pensen els mestres?

Jaume Cela

Com a Moisès, però amb un bon final

Moisès no va seguir fil per randa les ordres divines i Jahvè el va castigar. Els seus ulls cansats van poder contemplar la terra promesa, però els seus peus plens de pols després de quaranta anys de caminar pel desert no van poder trepitjar-la. Ai, els déus, si en són de cruels!

Els mestres i les mestres que ja tenim uns quants anys a l'esquena devem haver comès un pecat terrible i potser acabarem la nostra vida professional sense entrar a la terra desitjada: que la formació inicial sigui una llicenciatura.

La reivindicació ve de lluny. En el document que va concretar el model d'escola pública que desitjàvem l'any 1975, document que va ser aprovat en el marc de l'Escola d'Estiu, es deia el següent: «La formació dels mestres requereix un caràcter universitari científic, que implica, a diferència d'ara, una plena integració a la Universitat. La titulació única dels ensenyants a tots els nivells és un camí per a la consecució del Cos Únic d'Ensenyants.»

I l'any 1976, també en el marc de l'escola d'estiu, s'aprovava un

nou document que insistia en aquest mateix punt: «Tots els ensenyants, independentment del nivell educatiu en què exerceixen, han de posseir una sòlida formació pedagògica en tant que ensenyants. Aquesta formació haurà de ser unificada al màxim per a tots els futurs ensenyants, i caldrà considerar el nivell en què exerciran com una especialització i no pas com una escala de categories entre els ensenyants.»

Més endavant afegia: «La Nova Escola Pública ha de ser portada per un cos únic d'ensenyants des de la llar fins a la universitat, caracteritzat per una formació i unes condicions de treball unificades.»

Deu anys després, el més calent era a l'aigüera i en el nou document d'escola pública que es va aprovar a Lleida s'insistia en aquesta reivindicació: «(el mestre o la mestra) també ha de tenir un coneixement profund d'una o més matèries concretes que li donin, a més dels coneixements específics, la capacitat d'acostar-se amb mètode i rigor científic a qualsevol àrea del saber».

Més endavant es feia l'afirmació següent: «El mestre ha de posseir una sòlida formació, tant pel que fa als aspectes científics com als professionals. La seva formació professional comprendrà tant la capacitat de reflexió i anàlisi que li donin la sociologia, la filosofia, la història de l'educació, la psicopedagogia..., com el suport tècnic que es deriva del coneixement de la didàctica i les diverses tecnologies educatives, l'organització escolar, etc.» També s'insistia que un dels elements centrals de la formació inicial havia de ser el període de pràctiques i la coordinació entre les facultats de ciències de l'educació i les escoles que acullen els futurs i les futures mestres.

Hem de tenir present que un físic, per exemple, per dominar la seva especialitat necessita acabar una carrera que té el caràcter de llicenciatura. Qui vulgui dedicar-se a l'ensenyament ha de saber, ha de saber ensenyar i necessita posseir un seguit de capacitats —saber treballar en equip, empatia, saber-se relacionar amb gent i estaments molt diversos..., tot el que va lligat a la intel·ligència emocional— si vol que la seva feina arribi a bon port. Doncs per fer tot això i tots els eixos transversals, amb tres anys en tenim

22 Llicenciatura per als mestres?

prou. I és que els mestres i les mestres som fets d'una altra pasta.

La comissió d'experts que es va crear per concretar solucions als problemes més importants que hi havia en l'horitzó educatiu van arribar també a la conclusió que s'hauria de sol·licitar una formació d'igual durada, però amb parts del currículum diferenciats.

Si volem fer realitat aquesta vella demanda —que té un sentit comú extraordinari— necessitem que la formació inicial de les persones que es volen dedicar a l'ensenyament tingui el rang de llicenciatura i si pot ser de cinc anys millor encara, perquè a tot el que he dit abans cal afegir el temps de pràctiques.

En aquests moments algunes universitats estan treballant per fer realitat aquest desig que té més barba que aquells que van caminar pel desert buscant un món millor. A mi només em queda esperar que aquest treball sigui acollit per qui en té les competències de fer-lo realitat.

I si Moisés es va quedar a les portes de la terra promesa, nosaltres podrem trepitjar-la i veure que hem fet un pas importantíssim per millorar la qualitat de la formació inicial d'aquells i d'aquelles que tenim una gran responsabilitat en l'educació dels nens i de les nenes, de les noies i dels nois del nostre país.

A continuació transcrivim les respostes que han donat quatre mestres. Les preguntes que els vam formular són aquestes:

- 1. Creus que la formació inicial dels mestres i de les mestres hauria de ser equivalent a una llicenciatura? Si la resposta és afirmativa, en quin sentit creus que la llicenciatura pot millorar la situació dels mestres i de les mestres?*
- 2. Com creus que s'hauria de distribuir el pla d'estudis? Quin paper hauria de tenir la part lligada a les matèries —llengua, matemàtiques, ciències, plàstica...— i a les matèries més lligades al coneixement dels i de les alumnes —psicologia, pedagogia, sociologia...?*
- 3. Quines creus que haurien de ser les especialitats de la carrera?*

4. *Com haurien de ser les pràctiques?*

5. *Penses que en aquesta llicenciatura hi hauria d'haver aspectes relacionats amb la formació emocional dels futurs i de les futures mestres?*

1. Sí, pot ser interessant.

Dic que pot ser interessant perquè alguns aspectes de la professió segurament millorarien, però una llicenciatura no serà mai la vareta màgica que ajudi a millorar la imatge i la valoració que la societat té del treball dels mestres i de la situació actual de l'escola.

Una llicenciatura pot millorar la formació dels nous professionals i pot servir d'estímul i revulsiu per a tots aquells que ja fem de mestres.

2. Sobretot m'agradaria veure equilibri entre aquestes dues vessants del pla d'estudis, fins i tot entre les mateixes matèries ja que no s'ha d'oblidar que som mestres generalistes.

Per mi el conflicte no rau tant en com s'ha de distribuir el pla d'estudis sinó en la funcionalitat i l'apropament a la realitat de totes les assignatures.

3. De les especialitats actuals trobo a faltar l'especialitat de plàstica i aquest és un bon moment perquè des de la universitat se la reivindiqui.

Els especialistes han aportat a les escoles, després de moltes vicissituds fruit de la gestió de l'Administració i d'interessos corporativistes, un element de qualitat molt important però aquest nivell professional no serà mai integrat a les escoles si el seu treball no és compartit amb els mestres tutors. La universitat ha de sembrar aquest esperit i la legislació ho hauria de recollir.

4. És evident que els períodes de pràctiques actualment són insuficients. Els períodes de pràctiques són molt anecdòtics i es resumeixen en una memòria que poques vegades es relaciona amb les matèries del pla d'estudis.

Al meu entendre s'haurien d'allargar, però també s'haurien de modificar en la seva essència.

Les pràctiques haurien de servir perquè els alumnes poguessin

Montserrat Brasó

24 Llicenciatura per als mestres?

contrastar tot allò que la universitat els ensenya, poguessin tenir temps d'inferir, d'actuar i de reflexionar. En tornar a la universitat aquestes pràctiques haurien de tenir una repercussió.

Aquest és un moment d'or perquè la tan comentada relació entre els tutors de pràctiques i els mestres que acullen aquests alumnes es doni d'una manera real i eficaç per millorar el seguiment dels alumnes i la seva formació.

5. Sí, en aquests moments encara hi ha molts serrells, moltes qüestions de la nostra professió que la formació inicial no recull i que la majoria anem solucionant a partir de la pràctica i el sentit comú.

La nostra és evidentment una professió de cara al públic (alumnes, famílies, companys i altres professionals) que requereix un gran nivell d'adequació a les circumstàncies, de pràctica d'empatia, de desenvolupament de sensibilitat... Possiblement si tinguéssim en la nostra formació més elements i estratègies per analitzar-nos, per planificar situacions, per solventar conflictes... milloraríem la nostra pràctica educativa.

*Joan Domènech
Francesch*

1. Sí, sense cap mena de dubte.

La situació dels mestres podria millorar en tres aspectes com a mínim. En primer lloc en la qualitat de la seva formació que podria tenir una dimensió més completa i més d'acord amb les necessitats actuals. En segon lloc, per les conseqüències quant al prestigi social del mestre en el conjunt del sistema educatiu. En tercer lloc, per les conseqüències que podria tenir des del punt de vista retributiu i en relació al Cos Únic d'Ensenyants.

2. Caldria buscar un equilibri entre els diferents tipus de necessitats de la formació tenint en compte que no es pot anar a un currículum molt especialitzat i a la vegada sense cap coherència ni coordinació entre el professorat que la imparteix. Crec que un dels problemes que té la formació inicial és la manca de coordinació entre el professorat que imparteix aquests ensenyaments ja que no contribueix a una concepció global de l'educació, sinó que presenta un model balcanitzat que després serà fàcilment reproduït a l'escola.

D'altra banda, qüestions com la dinàmica de grups i el treball

en equip o el tractament de la diversitat, o la gestió i la participació, haurien de tenir molta més importància en el conjunt d'estudis.

3. Aquelles que el sistema demani. Però treballant per entendre l'especialitat dintre una concepció d'escola que es planteja els especialistes com a persones que tenen un coneixement especialitzat, no que han de fer necessàriament una tasca especialitzada. No es pot perdre la globalitat de l'educació a la primària, però es necessiten a la vegada plantilles en els centres que responguin a totes les necessitats que l'educació reclama. Cal entendre la formació de les especialitats des d'aquesta perspectiva.

4. S'haurien d'estudiar fórmules perquè les pràctiques fossin més àmplies, retribuïdes, molt més tutoritzades i, si pot ser, lligades no solament a l'obtenció del títol sinó també a l'accés a la funció docent. Tot això és molt complex, però caldria avançar fórmules en aquesta direcció. L'experiència dels FOPI de lligar la formació inicial i la permanent, crec que no ha estat valorada com caldria.

5. Ja he avançat en un altra pregunta els aspectes que crec que caldria introduir en les noves llicenciatures. El de la formació emocional, sens dubte hauria de ser un element a tenir en compte. Crec també que, al marge del fet que hi pugui haver un tractament específic d'aquests temes —formació emocional, en equip, per la diversitat, etc.— aquests elements, entre d'altres, haurien d'estar absolutament presents en el conjunt de la formació inicial, en tots els blocs del seu currículum.

Crec que la formació inicial dels mestres hauria de ser una llicenciatura. Mai no he entès que per fer classe a nois i noies de secundària es necessités més anys de formació que per fer-ho amb nens i nenes amb edats reconegudes com a vitals en el seu procés d'aprenentatge.

D'altra banda i en la mateixa línia, penso que és important l'equiparació d'estudis de tots els ensenyants per poder caminar cap al cos únic. Això millorarà la consideració social dels mestres i facilitarà la coordinació amb els professors de secundària. Hauria

**Rosa Gibert
Moliner**

26 Llicenciatura per als mestres?

almenys de facilitar la consciència de tasca comuna i la mobilitat en les diferents etapes.

La formació inicial hauria de tenir un tronc comú per fer docència en qualsevol edat, una més específica segons les edats a què et vols dedicar i una altra més lligada al món de les matèries on s'acabaria de concretar l'especialitat.

Fer de mestre ha de ser una opció inicial. No crec en els canals actuals que fan que molts arribin a la docència perquè no han tingut sort en altres camps o senzillament per la seva mediocritat.

El tronc comú penso que hauria d'estar lligat a l'adquisició d'una cultura general, un aprofundiment en el camp de la psicopedagogia i un treball relacionat amb la formació emocional.

Penso que la formació teòrica és vital, cal que se sàpiga traspasar bé al futur ensenyant la seva necessitat, però també ho és el treball personal en el terreny de la formació emocional que s'hauria de fer. Cal trobar un equilibri i sempre que es pugui fer un treball globalitzat.

El segon bloc s'hauria de referir a l'aprofundiment de les estratègies d'aprenentatge i processos de construcció del coneixement que es donen en les diferents edats. Penso que es podrien tenir en compte aquestes franges d'edat: 0-3; 3-8; 8-12; 12-16; 16-18, tot i que sóc conscient que això hauria d'anar acompanyat d'algun altre canvi. Sortosament ja hi ha moltes escoles que malgrat les actuals especialitats i les etapes han racionalitzat el treball dels mestres considerant per exemple el 3-8 com un cicle educatiu.

Els futurs mestres haurien de tenir la possibilitat d'especialitzar-se en un grup d'edat o en més d'un i tenir la possibilitat de fer-ho a posteriori, en desitjar canviar de cicle o d'etapa.

La visió que s'hauria de donar passa pel coneixement bàsic de totes les edats i un aprofundiment del grup anterior i posterior del que s'està treballant.

Pel que fa el darrer bloc més centrat en les diferents àrees i les especialitats, s'hauria de donar una visió del coneixement teòric i didàctic.

Per als mestres de les primeres edats una visió més global de totes les àrees, no sé fins a quina edat, però penso que després

s'hauria d'establir unes especialitats que englobessin més d'una àrea per crear un perfil més polivalent del professorat de secundària.

Pel que fa les especialitats actuals de 0 a 12, sempre amb cautela, penso que s'haurien de mantenir amb petits canvis i traient la visió d'especialista restringit. A l'educació infantil li donaria el tram d'edat de 0 a 3 i partiria l'especialitat de generalista de 3 a 8 i de 8 a 12. A més a més de la música, l'educació física o l'educació especial, també estaria bé que hi hagués a les escoles un expert en arts plàstiques i disseny. Aquestes especialitats haurien de comptar en el seu currículum amb una formació sòlida en treball de dinàmica de grup ja que la seva funció hauria de ser no de compartimentar més les àrees de coneixement sinó de potenciar-les dins la globalitat del currículum i assessorar els generalistes quan calgui.

Un altre aspecte a remarcar és el caràcter flexible que hauria de tenir el currículum, preveient l'adquisició d'una o diverses especialitats en un període continu o no.

El lligam de la universitat amb les escoles hauria de ser constant, la formació inicial hauria d'anar lligada a la formació contínua i permanent.

Les pràctiques són del tot necessàries per completar la formació dels futurs mestres. Penso que hi hauria d'haver dues modalitats: les que es realitzen en escoles amb un projecte educatiu innovador prèviament avaluades per la facultat i les que es fan en un centre escollit per l'alumne. Crec que un any seria un període de temps raonable, que s'hauria de fer en acabar la formació teòrica durant la qual es faran visites a escoles per il·lustrar el que es treballa i es tindrà contacte amb mestres per contrastar la teoria amb la pràctica.

28 Llicenciatura per als mestres?

*Teresa
Guillemes
i Damian*

Fa uns dies, en una trobada amb els antics alumnes de l'Escola Normal de la Generalitat, plantejàvem, en el marc de la seva reunió del 2000, una taula rodona sobre com hauria de ser la formació dels mestres del futur. D'aquella taula rodona sorgiren algunes de les idees que plantejo a continuació.

Podríem dir que un dels primers passos que cal donar per millorar la formació inicial dels mestres, passa necessàriament per la llicenciatura; cal temps de preparació en aspectes de formació pràctica, en aspectes de formació científica, en aspectes de formació professional i en aspectes de formació personal. Cal plantejar una formació inicial oberta i àmplia que situï els futurs professionals davant de la construcció de diferents coneixements.

La distribució de les diferents àrees en el pla d'estudis hauria de contemplar des del primer curs el treball en pràctiques, sempre molt tutoritzat i acompanyat, de manera que introduís els nous mestres en el món de l'escola, dels professionals que hi treballem i evidentment dels infants i les seves famílies.

En el pla d'estudis, a més de les pràctiques hi haurien de tenir una presència important els coneixements científics de les diferents àrees lligades a les matèries que el mestre caldrà que treballi amb els seus alumnes. Malgrat la necessitat d'aquest coneixement, cal remarcar la importància de treballar aspectes psicopedagògics, didàctics i metodològics, d'organització i gestió, humanístics...

Finalment, en aquest pla d'estudis prendria una importància cabdal el treball sobre el propi desenvolupament del futur mestre/a, aprofundint en aspectes com les capacitats expressives de comunicació, la capacitat de motivar-se i entusiasmar-se davant la feina, l'esperit crític i reflexiu, el respecte per les diferències, la necessitat de participació i de treball en equip, l'actitud positiva i d'obertura en un món en canvi constant, el treball sobre les habilitats socials i els valors... No hem d'oblidar que els professionals de l'educació som model dels nostres alumnes i que per tant és molt important la qualitat humana de les persones que seran els mestres i les mestres del futur.

Respecte a quines penso que haurien de ser les especialitats de

la llicenciatura, jo plantejaria les especialitats que actualment tenim (educació especial, educació física, educació musical, llengües estrangeres), però reivindicaria i reivindico la necessitat de l'especialista d'educació visual i plàstica a les escoles i, per tant, a la carrera. Cal l'existència de l'especialista d'educació visual i plàstica per tal d'acostar a tots els infants als diferents llenguatges, les diferents formes d'expressió i comunicació, la capacitat d'observar, la sensibilitat artística... pensant en la formació de les persones i els ciutadans del futur.

Per acabar, penso que és important manifestar que des de les escoles d'educació infantil i primària estem disposats a compartir la responsabilitat de la formació inicial dels futurs mestres, compartint tutories, implicant-nos en les pràctiques, transmetent el gust per la nostra feina... Però demanem a les instàncies responsables una implicació real i directa en la millora de la formació inicial dels mestres del segle XXI.

L'autora situa la formació dels mestres en un marc general de formació dels ensenyants de tots els nivells educatius i, de moment, fa propostes concretes de formació per a un segon cicle de formació universitària per als mestres.

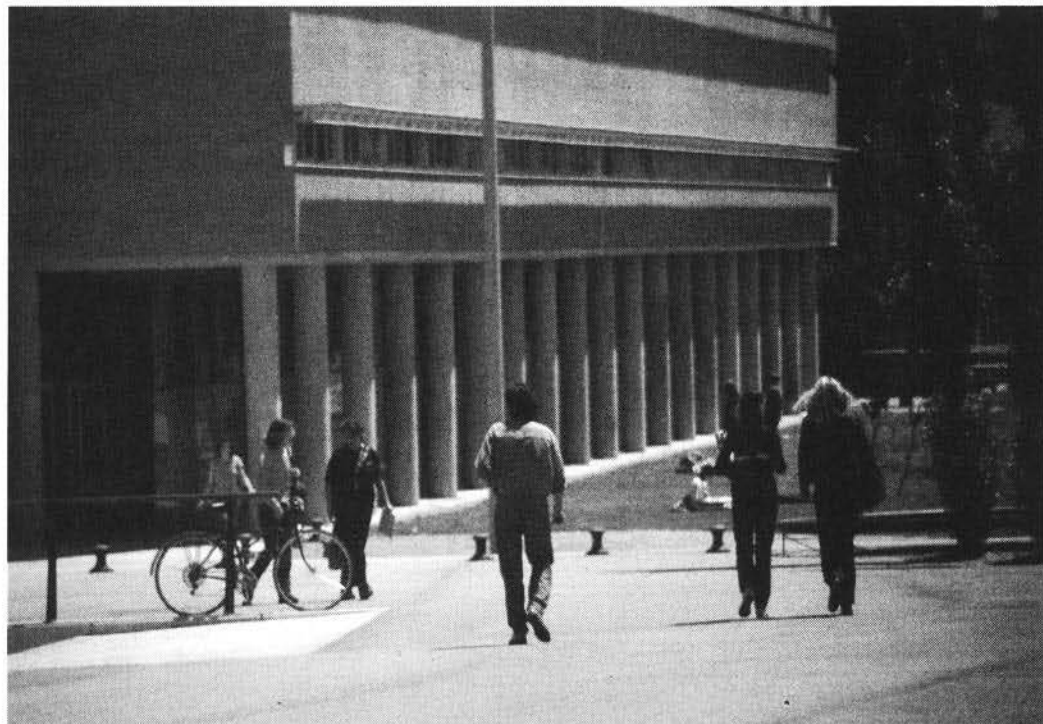
Una proposta de pla d'estudis de Graduat Superior en Magisteri

**Pilar Benejam
i Arguimbau**

Professora de Ciències Socials de la UAB

Quan mirem la formació del professorat en perspectiva, es veu un camí que ha anat avançant en la direcció d'una progressiva dignificació de la professió de mestre, la qual ha estat paral·lela a l'ampliació de l'ensenyament obligatori. Els mestres han passat de ser gent lletrada que coneixia els principis de la doctrina cristiana a integrar-se com a estudiants de primer cicle a les Facultats de Ciències de l'Educació. El procés ha durat dos-cents anys i això és molt o poc, segons com es miri. En aquest procés s'han fet passos dolorosos enrere, i altres importants cap endavant, però encara ens falta camí per fer. Per exemple, encara ara hi ha qui creu que els mestres han de tenir menys preparació que els professors que atenen l'ensenyament secundari quan, en educació, tenen igual importància els anys d'escola infantil que els d'adolescència i, per tant, els professionals dedicats als diferents nivells educatius han de tenir una preparació acadèmica i professional equivalent i han de gaudir de la mateixa consideració social.

Avui la formació dels mestres està situada en la institució que representa el màxim nivell cultural, científic i professional del sistema educatiu —la universitat—, però només com un primer cicle de

Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB. Foto: Jordi Gassiot.

tres anys. Entre el professorat d'aquesta diplomatura es dona una tensió permanent: en una banda hi ha els qui volen ampliar la formació en continguts i en l'altra, aquells que defensen una formació de caire professional. Segurament, com acostuma a passar, tots dos grups tenen part de raó, però la perden tots dos quan pretenen resoldre aquesta tensió amb un pla d'estudis que, per acontentar tothom, ofereix un menú amb tots els plats en litigi, de dotze, tretze o catorze assignatures per curs.

L'ampliació dels estudis de magisteri i la seva transformació en una llicenciatura no és un plantejament nou, perquè ja s'ha pensat moltes vegades, i fins i tot va estar ben a prop de tirar endavant la dècada dels anys vuitanta. Aleshores, per encàrrec del Consell d'Universitats, el professor Jimeno Sacristán, al capdavant d'una comissió coneguda com a «Comissió Quinze», va fer una proposta innovadora i adequada que, al meu entendre, no va arribar a bon

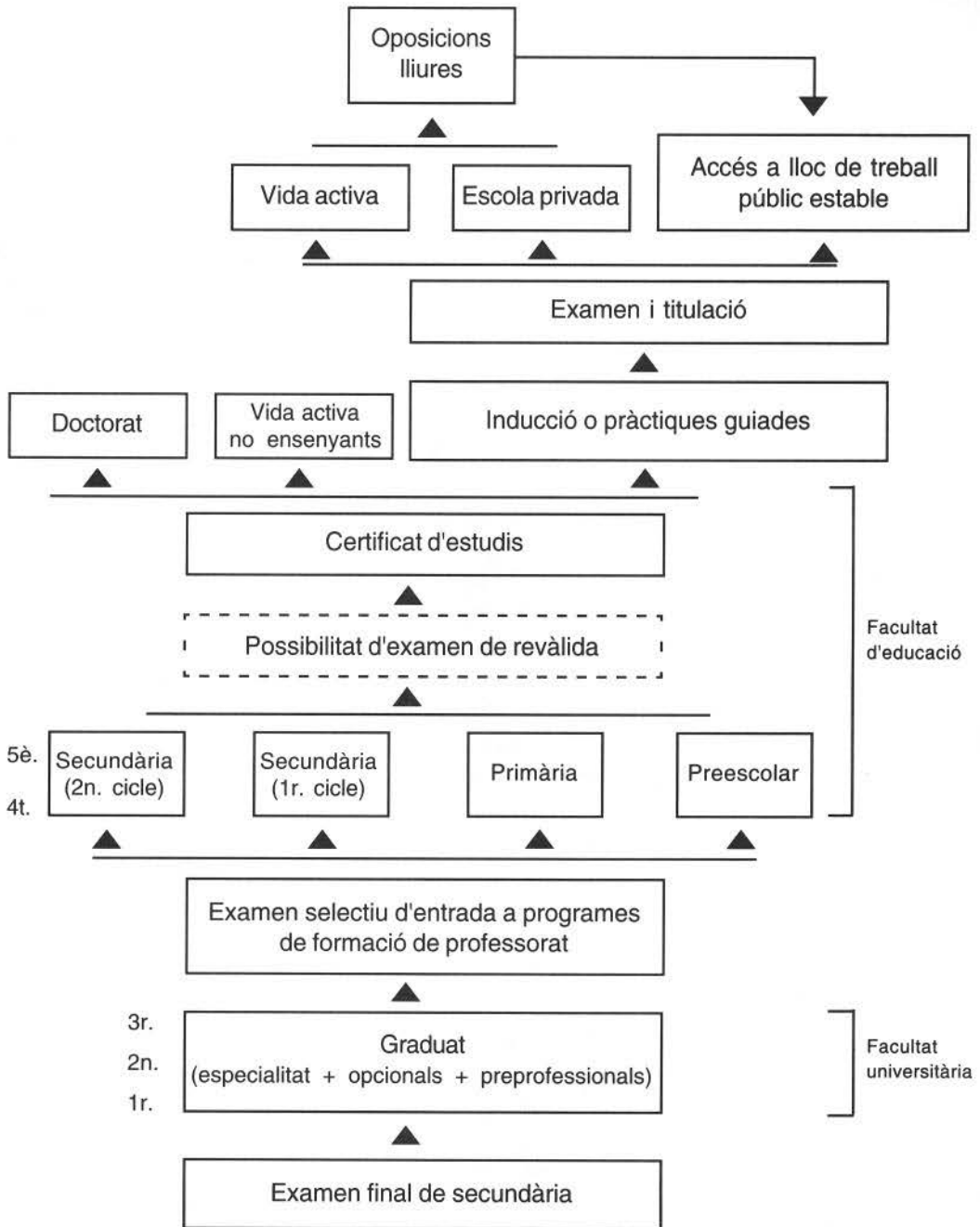
port per la desídia de la universitat i per la manca de coratge del govern. Avui la Unió Europea es planteja unificar els estudis universitaris i potser de la mà d'Europa es recuperaran antics projectes i es tornarà a tenir l'oportunitat de defensar-los

Actualment, les facultats de Ciències de l'Educació de les universitats de Catalunya treballen la possibilitat d'ampliar la formació dels mestres amb dos anys més de carrera, aollint-se a la modalitat d'estudis propis, és a dir, estudis que valida cada universitat perquè té competències per fer-ho, però que no compten amb homologació estatal ni amb el finançament del govern. En aquesta conjuntura, sembla que cal donar suport decidit al projecte i aprofitar, amb imaginació, el marge de maniobra que deixa el sistema. Tanmateix, per seguir aquesta política possibilista, s'ha de tenir clar quin es el projecte a llarg termini perquè, si s'avança un pas, cal fer-ho en la direcció correcta.

1. La proposta de futur. Un projecte a llarg termini

Per prendre decisions sobre la formació del professorat convé estudiar atentament les propostes que, juntament amb altres autors, fan Langevin-Wallon a França, el James Raport al Regne Unit, el Strukturplan a Alemanya i la proposta de Othanel Smith i el grup Proteach a EUA. Tots plegats presenten tres propostes bàsiques. Si s'accepten aquests postulats, la formació dels ensenyants podria seguir un model com el que figura en el quadre núm. 1 de la pàgina següent. Són les següents:

a) Els futurs ensenyants de tots els nivells educatius faran un cicle complet d'estudis superiors abans de rebre una formació professional. El seu objectiu és la formació científica del candidat en una matèria prioritària i una secundària que han de proporcionar les capacitats i els hàbits mentals propis de la persona que ha aprofundit en el camp del coneixement: capacitat de reflexió i d'abstracció, rigor metodològic, sentit crític, comprensió de la complexitat del coneixement, prudència en el judici, capacitat de diàleg, estímul per al treball intel·lectual i consciència de la necessitat de la formació permanent.

34 Llicenciatura per als mestres?

b) Tots els ensenyants rebran una preparació professional teòrica i pràctica de la mateixa duració, que els capaciti per fer-se càrrec d'una classe i formar part d'un equip de mestres.

c) Convindria pensar en un curs d'inducció o pràctiques guiades, un cop acabada la carrera, i abans d'accedir a una plaça.

En incloure'ls en aquesta proposta, aquest model dona a l'ensenyament infantil i primari la categoria que mereixen per la seva importància i la seva complexitat, i procura al professorat de secundària la formació professional necessària per atendre una escolaritat obligatòria que tendeix a allargar-se fins als 18 anys. D'altra banda, sembla que el model connecta amb la nostra millor tradició educativa i que recull molts dels plantejaments fets abans de la guerra civil per la Institución Libre de Enseñanza i per l'Escola Normal de la Generalitat Republicana.

Tanmateix, és de preveure que aquesta proposta toparà amb moltes dificultats. Entre elles, possiblement, l'oposició frontal d'algunes facultats, que no voldran perdre els alumnes de primer o de segon cicle que es decantin a seguir l'opció professional. Potser, en un primer moment, convindria evitar els enfrontaments i diversificar les opcions, com ja fan al Regne Unit, on els ensenyants de secundària tenen dos camins possibles a seguir: fer un graduat de tres anys, més dos de formació professional, o bé acabar una llicenciatura i fer un any de formació professional.

D'altra banda, també caldrà negociar amb les facultats la programació de les matèries de les diplomatures que hauran de cursar els futurs ensenyants, per tal de contrarestar d'aquesta manera la tendència dels departaments universitaris a una especialització excessiva.

Aquesta reforma potser tampoc no acabarà d'agradar a un sector del professorat de secundària que considera que reduir la preparació acadèmica equival a una degradació, perquè no reconeix la necessitat d'una preparació professional tan àmplia.

2. Proposta a curt termini

Tot i la importància del que s'acaba d'exposar, penso que la qüestió no està prou madura: en aquest moment no es veu voluntat política per emprendre una reforma profunda de la formació dels ensenyants, ni s'albiren grups de pressió forts per reclamar-la. Ara es tracta, doncs, de fer propostes per a uns estudis propis de les universitats catalanes per tal d'oferir un segon cicle universitari als mestres que, un cop acabada la seva carrera de tres anys, vulguin fer un graduat superior per ampliar i completar els estudis de magisteri.

El pla d'estudis que exposo a continuació és una resposta possible. Fins ara, i per moltes causes, els plans d'estudi per a la formació dels mestres han respost més a les conveniències corporativistes dels departaments universitaris que a un plantejament basat en les necessitats de l'ensenyament. Tant de bo aquesta vegada es trenqui una dinàmica que no satisfà ningú.

A curt termini no és possible pensar en canvis espectaculars, tanmateix cal començar a incidir en alguns punts fonamentals. La proposta figura en el quadre núm. 2 a la pàgina següent.

Aquest pla d'estudis de dos anys es divideix en semestres. La proposta presenta sessions llargues, dues per matí, que permeten plantejar un problema i treballar-lo profundament. La poca densitat de l'horari fa possible trobar temps per anar a la biblioteca, programar actes culturals, fer entrevistes amb els tutors, assemblees, etc.

La primera cosa que es veu en aquesta proposta és la rellevància que es dona a les pràctiques docents i a la seva preparació. Els seminaris que sempre precedeixen i segueixen les sessions pràctiques agrupen diversos professors en una feina interdepartamental i pressuposen la coordinació amb el mestre d'aula. En aquestes sessions es planteja un tema o problema que relaciona la teoria i la pràctica escolar. L'exposició del tema, la coordina un dels professors implicats en la sessió i comporta la intervenció en el debat des de diversos punts de vista. Seguidament, el grup es divideix en tutories per comentar i debatre el problema i per referir-lo a les especificitats dels centres i les aules on els alumnes fan les

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
Pedagogia Continguts especialització	Didàctica etapa Psicologia Pedagogia <u>PREPARACIÓ PRÀCTIQUES</u> Tutories	PRÀCTIQUES	PRÀCTIQUES	Sociologia Llengua Didàct. especialitat <u>PREPARACIÓ PRÀCTIQUES</u> Tutories
Sociologia Psicologia	Didàctica etapa Didàctica matemàtica	Didàctica llengua Visites, conferències culturals, etc.	<u>PREPARACIÓ PRÀCTIQUES</u> Didàct. de l'especialitat Tutories	PRÀCTIQUES
Didàct. de l'especial. Conferències culturals	Psicologia Pedagogia Sociologia <u>PREPARACIÓ PRÀCTIQUES</u> Tutories	PRÀCTIQUES	Didàctica llengua Did. matemàtiques Did. de l'especialitat <u>PREPARACIÓ PRÀCTIQUES</u> Tutories	Didàct. de l'especial. Ampliació continguts especialitat
				Seminari i tutoria Didàct. etapa Didàct. especialitat

pràctiques. Cada un dels professors implicats en les pràctiques coordina un grup d'alumnes i estableix la comunicació necessària amb els centres i amb el mestre tutor. La selecció dels mestres tutors, la seva participació en el projecte i la seva vinculació amb la universitat resulten essencials encara que de difícil concreció.

Aquesta proposta dedica un espai a matèries professionals com són la pedagogia, la psicologia i la sociologia. Aquestes àrees de coneixement hauran d'especificar els temes a tractar i aprofundir en aquest segon cicle, de manera que no resultin una repetició innecessària. La rellevància i adequació dels problemes que s'han de tractar en aquestes matèries han de possibilitar treballs interdisciplinaris.

Quant a les didàctiques específiques, es proposa que els mestres de primària aprofundeixin de manera molt especial la didàctica de la llengua i la didàctica de les matemàtiques com a matèries instrumentals bàsiques. També es demana que elegeixin una didàctica específica entre totes les que corresponen a les àrees de coneixement del currículum, la qual serà l'àrea de la seva especialització i sobre la qual pivotaran una part de les pràctiques escolars. Com que no és possible abraçar totes les àrees de coneixement, es proposa una matèria de didàctica específica d'etapa que donarà una visió integrada del currículum de primària.

Les didàctiques específiques treballen com ensenyar i com aprendre els continguts curriculars. De manera que el rigor en la selecció i la seqüenciació dels continguts és una part bàsica de la didàctica específica, encara que no és suficient. Tanmateix, cada curs es dedicarà una part de l'horari a aprofundir els continguts acadèmics de l'especialització.

Una proposta oberta al debat

El pla d'estudis que proposem relaciona estretament teoria i pràctica, crea espais d'interdisciplinarietat, renuncia a preparar els mestres en totes les àrees curriculars, però insisteix en les matèries instrumentals i dóna una especialització. La didàctica d'etapa dóna unitat al programa i fa evidents els buits, de manera que reclama la

38 Llicenciatura per als mestres?

formació permanent. La relació entre la universitat i l'escola haurà de ser resolta de la millor manera possible perquè, de moment, és improbable que la mestra o el mestre pugui fer unes hores de docència a la universitat, i és imprudent pensar que el professorat de la universitat, en la majoria dels casos, pugui fer classe a primària.

Tota interpretació, tota proposta respon a una manera de veure el món, i la mirada sempre està orientada per unes preferències, per una ideologia. Aquesta proposta no és una excepció i admet el dubte i l'alternativa. La indiferència pel tema és l'únic que no es pot admetre.

L'article presenta, breument, algunes característiques de la formació inicial dels mestres i també del context sociocultural i professional d'aquests professionals en alguns països de la Unió Europea, com a pas previ per analitzar quins canvis culturals s'estan produint a l'escola i la professió de mestre i quines transformacions caldria impulsar.

La formació inicial dels mestres a la Unió Europea

1. L'àmbit de referència

Aquest article és un breu repàs de la formació inicial del professorat prenent com a referència la situació en alguns països de la Unió Europea (UE), que és l'àmbit en el qual es troba immersa la política educativa de l'Estat espanyol. Cal aclarir, però, que la política educativa de la Unió segueix el principi de subsidiarietat. Aquest principi s'entén per mitjà de dues afirmacions:

1. Cada Estat és sobirà en el disseny i planificació dels seu sistema d'ensenyament.
2. Els Estats es comprometen a dinamitzar l'intercanvi d'informació per tal de millorar la qualitat de l'ensenyament i la dimensió europea de l'educació.

Centrant-nos en el tema, cal dir que les accions educatives que ha impulsat la UE sempre han tingut present la formació del professorat, tant la inicial com la permanent. El primer referent d'aquesta tasca el trobem l'any 1976 quan la UE a través del seu Consell de Ministres inicia la promoció d'iniciatives per tal de

Josep Miquel Palaudàrias

Professor d'educació comparada a la Universitat de Girona.

millorar la formació del professorat, entre les quals cal destacar els programes d'intercanvi d'estudiants universitaris. Un dels últims referents ha estat la darrera trobada de presidents de governs comunitaris a Lisboa, on es va decidir que, particularment, l'educació obligatòria era l'espai per promoure l'ús de les noves tecnologies en la cursa per la societat del coneixement.

La UE demana al professorat que tingui un paper actiu en els canvis socials, culturals i tecnològics, perquè entén que el futur econòmic i polític de la UE depèn, en bona part, del nivell de formació que aconseguen les noves generacions.

2. Els canvis dels darrers anys

Les reformes educatives que s'han produït en els últims anys en els països de la UE han estat significatives i han posat l'accent en els canvis de la seva estructura i nivells, en els continguts i també en la formació inicial dels mestres. Cal recordar que totes aquestes modificacions són conseqüència dels esdeveniments econòmics i socioculturals que s'han produït en les darreres dècades i també del model d'administració educativa, és a dir, d'acord amb el grau i el procés de descentralització que viu l'Estat.

En la mateixa línia cal tenir present que la formació inicial dels professionals de l'educació està supeditada al context on es desenvolupa i no ens estem referint, en exclusiva, a l'entorn educatiu, sinó també a les dinàmiques social, cultural, econòmica i política que condicionen l'educació i que posen de manifest la necessitat de canvis significatius en el sistema d'ensenyament i en les característiques de la formació inicial, com mostren els diversos informes publicats per EURYDICE (xarxa d'informació sobre educació a la UE) i com expressen les dades que EURYBASE posa a l'abast dels professionals de l'educació.

Els canvis més significatius, pel que fa a la formació inicial dels mestres, que es donaren entre els anys 1984-1994 poden resumir-se en els punts següents:

1. La formació inicial passa a formar part dels estudis superiors i,

en alguns països, dels estudis universitaris; aquests són els casos d'Itàlia, França, Portugal...

2. Augmenta la duració dels estudis a un mínim de tres anys i en alguns casos aquesta formació arribarà a un màxim d'entre quatre i sis anys, segons diversos condicionants. Entre els països on es donen aquests canvis cal destacar: Regne Unit, França, Suècia, Luxemburg...
3. Les pràctiques passen a tenir un paper fonamental en la formació dels mestres a través del currículum formatiu en quasi tots els països.

Però aquests canvis no s'han aturat i continuen donant-se, per tal d'aconseguir una adequació més gran a les necessitat formatives dels futurs professionals i, en altres, perquè la professió de mestre no atrau com ho havia fet en altres èpoques, a causa de la cultura professional que avui domina el mercat laboral, de les precàries expectatives de treball que tenen els estudiants de magisteri en alguns països, així com de les complicacions d'ordre pedagògic i sociocultural que apareixen en els centres educatius quan es vol donar resposta al nivell de conflictivitat escolar existent o bé a la feblesa de l'escola en l'actual marc social.

Dos països que mostren el progressiu distanciament dels joves de la professió docent són el Regne Unit i Holanda. En el primer, ja s'han posat en funcionament mesures correctores per tal d'atraure titulats universitaris i per prestigiar els estudis de mestre i la professió en general; cal dir, però, que el problema no s'ha solucionat malgrat els recursos econòmics dirigits a captar nous professionals. En el segon, la crisi sembla més oberta, tot i que les autoritats estan intervenint per tal de millorar la situació. Els problemes no solament són de futur, es calcula que l'any 2002 faltaran prop de 40.000 professors a les escoles de primària, sinó de present, ja que en l'actual curs l'administració educativa té algunes dificultats per tal de nomenar professionals per a escoles on els nens ja han iniciat el curs. En definitiva, no hi ha mestres disposats a ocupar certs llocs de treball. Com a resposta a l'esmentada situació el govern ha iniciat una campanya entre els joves per tal de millorar la imatge que domina del professional de l'educació i també ha elevat els sous dels mestres.

Les situacions descrites en aquests dos països ens remetent a una altra problemàtica: el qüestionament del prestigi socioprofessional dels mestres en els darrers anys.

3. Tres exemples de formació inicial dels mestres entre els països de la UE¹

Una breu aproximació a la formació inicial dels mestres en alguns països de la UE pot ser un bon referent per plantejar-nos alguns dels reptes que aquest nivell formatiu presenta i, en conseqüència, establir algunes reflexions sobre la nostra realitat i sobre possibles reformes. D'altra banda, cal explicitar que hem centrat la nostra atenció en la formació dels mestres de preescolar i primària i no en els de secundària, que mereixeria un estudi específic, però també cal dir que en un bon nombre de països la formació inicial dels professionals que treballen en els nivells de preescolar, primària i secundària es fa dins del mateix centre.

Regne Unit

Aquest és un país on el nivell de descentralització ha comportat la creació d'una significativa diversitat d'institucions, ubicades dins de l'ensenyament superior, com a responsables de la formació inicial dels mestres, i també d'una diversitat de models formatius. Per accedir a la formació de professorat de preescolar i de primària cal una puntuació determinada en les proves finals del batxillerat i superar una avaluació inicial a través d'entrevistes, exàmens sanitaris i altres requisits. Aquí presentarem, atesa la brevetat d'espai, algunes característiques de les dues modalitats de més implantació: el *concurrent model* i el *consecutive model*.

1. Per a l'elaboració d'aquest apartat s'ha seguit, fonamentalment, el contingut de l'article de Ferrer (1999) *La formació del professorat a la Unió Europea. Reptes i tendències* i la base de dades d'EURYDICE.

En el primer dels models la formació és de quatre anys i en finalitzar aquest estudi s'obté el títol de *Bachelor* en les especialitats d'educació, arts i educació i també en ciències. Els estudis, a més d'una part teòrica, tenen una part pràctica en centres escolars, la qual ha de tenir una duració mínima de 32 setmanes. Durant aquest període els estudiants poden especialitzar-se en l'ensenyament de primària bàsica (inclou el preescolar) o bé en la primària superior.

En el segon model, primer s'obté una titulació, *first degree*, després de tres o quatre anys de formació universitària en una especialització que pot estar vinculada a una diversitat d'àmbits d'estudi. Un cop aconseguida aquesta titulació, si l'universitari vol dedicar-se a l'ensenyament, ha d'estudiar durant un any més per aconseguir el títol de *Postgraduate Certificate of Education*. Al llarg d'aquest darrer període es rep una formació teòrica i pràctica en centres escolars que en el cas dels mestres de primària es concreta en un mínim de 18 setmanes.

Finalment, cal esmentar que tant les institucions que formen els mestres com la qualitat de l'ensenyament que ofereixen són avaluades per la *Teacher Training Agency*, una institució que també planifica el nombre de mestres que la societat necessita.

*Campus de la Vall d'Hebron.
Universitat de Barcelona.*

França

Per accedir a l'*Institut Universitaire de Formation de Maîtres* (IUFM), responsable de la formació inicial dels mestres en els diferents nivells i que gaudeix de certa autonomia pel que fa a l'elaboració del pla de formació, és necessari haver aconseguit la *licence*, títol universitari que s'obté després d'haver seguit els tres primers anys d'estudis universitaris en qualsevol especialitat. L'objectiu d'exigir aquesta titulació prèvia és que els futurs mestres tinguin una bona formació bàsica sobre els temes que més tard hauran d'ensenyar. Cal esmentar que usualment l'IUFM també fa una selecció específica dels futurs estudiants a través d'entrevistes i valoració del currículum. L'estudiant, durant el primer curs, haurà de seguir una formació dirigida a preparar una prova que un cop superada li donarà accés al segon curs i, possiblement, al cos de funcionaris de l'Estat, durant aquest darrer any de forma-

44 Llicenciatura per als mestres?

ció els estudiants tenen la categoria de mestres *stagiaires* (en pràctiques) i reben un sou. La formació en aquest darrer curs combina la didàctica amb diferents modalitats de pràctiques i es diferencia segons el nivell educatiu, primària o secundària, pel qual es prepara l'estudiant. En definitiva, la formació dels mestres té una durada de 5 anys.

L'avaluació de la formació rebuda té en compte la formació general i específica, les pràctiques i la redacció d'una memòria professional.

Els IUFM són uns centres que no solament es crearen per tal de reorientar la formació inicial dels mestres, sinó també per aconseguir un prestigi socioprofessional més gran, objectius que solament s'han aconseguit parcialment, tot i que en l'ambient educatiu es reconeix que l'actual model de formació és millor que el que oferien les antigues escoles normals.

Itàlia

El cas italià ens interessa perquè aquest país ha iniciat una atractiva reforma del seu sistema d'ensenyament i, en conseqüència, de la formació inicial dels mestres que treballen en tots els nivells educatius. Cal dir que l'actual reforma és un intent de reconstruir una escola en franca crisi social i educativa i de qualificar uns docents que necessiten una formació que els possibiliti superar el clima de desconfiança i cansament que els domina (Ferraris, 1999).

Els estudis de magisteri han viscut tres transformacions en la dècada dels 90, d'una formació de caire professional passaren a una titulació de diplomatura universitària, i més recentment, a partir de l'any 1998, a un curs de *Laurea* (licenciatura) universitària. Per accedir als estudis de mestre s'ha de posseir un diploma del nivell de secundària superior. Els mestres de secundària han de tenir un títol de llicenciatura i després seguir dos cursos d'especialització.

En l'actualitat, per aconseguir el títol de mestre en les especialitats de maternal i primària cal estudiar la llicenciatura en

Ciències de la Formació Primària que té una durada de quatre anys; els dos primers cursos són comuns i els dos segons són d'especialitat, maternal o primària. La formació que es rep al llarg dels estudis es basa en activitats de laboratori, pràctiques en centres escolars i activitats didàctiques, així com contingut per atendre els alumnes d'integració. En finalitzar els estudis de llicenciatura i per tal d'obtenir la titulació s'ha de superar una avaluació a través d'un examen. Per accedir a una plaça de mestre com a professional s'ha de superar un concurs d'oposició segons el sector educatiu.

La reforma està en marxa i les esperances de canvi que des de fa anys esperaven els professionals de l'educació i la societat semblen trobar un lloc ara cal que l'estabilitat política, social i econòmica que necessita el país afavoreixi aquesta reforma.

4. Formació inicial dels mestres i cultura

Exposades algunes de les problemàtiques i alguns models de formació inicial del professorat, en l'àmbit de la UE, cal donar un pas més enllà i fer una breu anàlisi sobre el context on es desenvolupa l'escola i observar alguns dels elements que estan condicionant la seva tasca formativa i el paper del mestre com a professional, entre els quals destaca, sens dubte, el canvi en la cultura escolar que les administracions educatives impulsen. Però sobre quin eix pivota aquest canvi i quins són els referents per parlar d'aquest? L'eix es fonamenta en el fet que avui les inversions en l'escola es basen en un concepte de capital humà molt lligat a rendibilitat econòmica i a resultats acadèmics, producte d'un canvi sociocultural fonamentat en el paper que l'Estat vol jugar en l'àmbit econòmic i educatiu. Avui el pressupost d'educació és més una despesa que una inversió i, en aquest sentit, s'estan generant canvis significatius que es posen de manifest a través de modificacions en el finançament públic dels sistemes d'ensenyament del Regne Unit, França i Itàlia. D'un model d'avaluació que té més interès a aclarir on es perd inversió que en quins són els avenços i buits en els aprenentatges, com en el cas de l'avaluació que el govern Blair vol impulsar a l'educació infantil. O en l'encara més sorprenent proposta, també en el Regne Unit, d'incentivar, amb unes 540.000 pessetes l'any, el professorat que aconsegueixi que els seus alum-

nes obtinguin millors notes que la resta dels inscrits en centres similars de tot el país.

Quines respostes pedagògiques podem donar a aquest canvi cultural des de la formació inicial? Crec que fonamentalment s'han de centrar a dotar els futurs mestres d'un coneixement acurat del context que incideix sobre l'escola i sobre la professió. Per fer realitat aquest objectiu cal incidir, seguint les propostes de Young (1998) i Burton (1998), a:

1. Desenvolupar nous conceptes d'aprenentatge a través de les noves tecnologies i de noves formes socials d'aprendre i conèixer que prestigiïn, socialment i professionalment, el treball que fan els mestres.
2. Reflexionar sobre el currículum dominant en la formació del professorat per tal d'examinar l'abast, no solament de les eines pedagògiques i didàctiques que es posen al seu servei, sinó també dels referents que es donen per tal d'analitzar el context sociocultural, polític i econòmic on treballaran.
3. Construir noves formes de relació entre l'escola i la universitat, desenvolupant més la figura del tutor escolar en les pràctiques i a través de seminaris dins de la formació teòrica, per tal de potenciar el debat sobre la cultura professional i un coneixement més gran de l'alumnat sobre les característiques de l'escola.
4. Investigar com els mestres practiquen i aprenen la professió per tal d'impulsar pràctiques innovadores en la formació inicial d'aquests professionals.

Posar en pràctica aquestes orientacions en la nostra realitat universitària, seguint els models de formació presentats, vol dir, inicialment, que cal:

A) Optar per una carrera més llarga, ateses les actuals necessitats formatives.

B) Decidir qui ha de fer la selecció dels futurs professionals, o la Universitat abans de titular o bé el mercat laboral un cop s'han titulat.

Bibliografia

- BURTON, D. «The changing role of the university tutor within school-based initial teacher education: issues of role contingency and complementary within a secondary partnership scheme». *Journal of Teacher Education*, vol. 24, n. 2, 1998, p. 129-146. Carfax. Abigdon/Oxforschire.
- EURYDICE. *Una década de reformas en la educación obligatoria de la Unión Europea*. Eurydice. Brussel·les, 1996.
- EURYDICE. *Red de información en educación en Europa*. CD-ROM. Eurydice. Brussel·les, 1999.
- FERRER, F. «La formació del professorat a la Unió Europea. Reptes i tendències». *Temps d'Educació*, n. 21, p. 325-355. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1999.
- FERRARIS, M. «Los retos actuales de la escuela italiana». *Cuadernos de Pedagogía*, n. 276, p. 82-87. Barcelona: Praxis, 1999.
- YOUNG, M. «Rethinking teacher education for a global future: lessons from the english». *Journal of Education for Teaching*, vol 24, n.1, p. 51-62. Abigdon/Oxfordshire: Carfax, 1998.

Declaració dels degans de les universitats catalanes en relació amb els estudis de magisteri en l'informe *Universitat 2000*

Els degans de les facultats amb formació de professorat de les universitats Autònoma de Barcelona, Barcelona, Girona, Lleida, Ramon Llull, Rovira i Virgili i Vic, reunits a Barcelona el dia 11 d'abril de 2000, havent examinat l'informe *Universitat 2000* encarregat per la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles al professor Josep M. Bricall, atesa la transcendència de l'esmentat informe i el seu paper com a dinamitzador de l'imprescindible debat obert a tota la societat sobre el paper de la universitat, ens sentim en l'obligació de fer-hi unes consideracions conjuntes, al marge del debat que ara s'obre en les respectives universitats.

- Coincidim amb el Patronat de l'informe *Universitat 2000* que l'esmentat informe conté una anàlisi rigorosa de la situació actual de l'ensenyament universitari al nostre país i també que l'informe representa un important punt de referència per obrir un debat ampli, no sols a la universitat mateixa, sinó també al conjunt de la societat.
- En aquest sentit assumim el compromís de dinamitzar aquest debat dins de les respectives facultats, adreçat a impulsar els canvis que ens permetin oferir una tasca docent, investigadora i de servei en consonància amb les demandes de la societat en què vivim. La formació dels professionals de l'ensenyament té molt a veure amb el progrés social i ha de ser especialment present en aquest debat.
- Però no podem deixar d'esmentar una preocupació, vinculada amb la proposta de tipus d'estudi establerta per l'informe. S'hi parla dels estudis de tipus A, com a llicenciatures de quatre anys; dels de tipus B, com a estudis amb caràcter professional i de tres anys de durada; dels estudis de tipus C i D, amb caràcter de postgrau i dels estudis de doctorat. El fet que aquesta proposta aparegui immediatament després de la descripció de la situació actual pot fer entendre que es proposa mantenir com fins ara els estudis de magisteri amb una

durada de tres anys (tipus B) com, de fet, han reflectit diversos mitjans de comunicació.

- És per això que els sotassignats volem deixar palès el treball fet, com a mínim durant la darrera dècada, a les nostres respectives universitats per tal d'aconseguir definitivament que els ensenyants de magisteri passin al que l'informe *Universitat 2000* descriu com a estudis de tipus A (licenciatura).

Creiem que hi ha raons més que suficients per justificar aquesta aspiració, entre les quals destaquem:

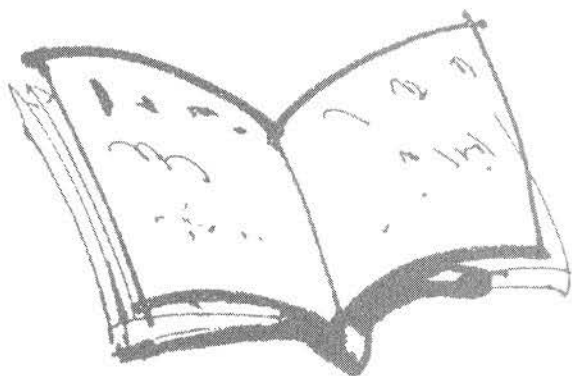
1. El mestre que és requerit per la *societat de la informació* necessita una formació molt superior, quantitativament i qualitativament, a la que se li pot oferir en tres anys, que necessàriament han d'incloure també la formació pràctica.

2. La formació del mestre del 2000 requereix, òbviament, professionalització. Però en primer lloc, i com a base per aconseguir-la, requereix una formació cultural àmplia i de nivell superior. Això sols ho permet l'estructura dels estudis que en l'informe esmentat es proposen com a estudis de tipus A, amb dos cicles que comprenen precisament aquesta combinació formativa.

3. La formació del mestre del 2000 requereix també la possibilitat d'accedir a una acreditació de competència investigadora, per la qual cosa s'ha de garantir l'accés al tercer cicle. Només així serà factible superar la distància actualment percebuda entre recerca i innovació educativa.

Un informe clarament dirigit a propiciar la millora de l'ensenyament universitari no pot passar per alt la vinculació d'aquesta millora amb la dels ensenyaments no universitaris. De com formem els mestres del futur depèn també, en bona mesura, la qualitat de l'ensenyament i la recerca de la universitat del futur.

Barcelona, 11 d'abril de 2000

Bibliografia complementària*

Biblioteca Rosa Sensat

Articles publicats a *Perspectiva Escolar*

- BUSQUETS, Oriol. «El professorat d'educació secundària obligatòria». En: *Perspectiva Escolar*, núm. 217 (setembre 1997), p. 17-22
- MASJUAN CODINA, Josep M. «Algunes qüestions sobre el professorat i la reforma». En: *Perspectiva Escolar*, núm. 196 (juny 1995), p. 77-81
- «Mestres llicenciats...» En: *Perspectiva Escolar*, núm. 221 (gener 1998), p. 1
- «El parvulari, una escola a l'escola» [Monogràfic]. En: *Perspectiva Escolar*, núm. 221 (gener 1998), p. 2-53

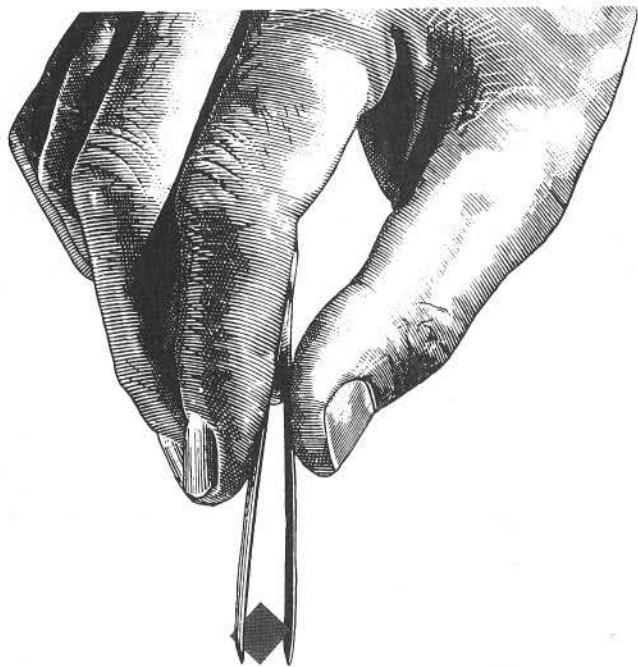
Llibres i articles de revista

- «Ámbitos de investigación» [Monogràfic]. En: *Cuadernos de Pedagogía*, nº 276 (enero 1999), p. 47-81
- «Apoyos para un cambio». En: *Cuadernos de Pedagogía*, nº 239 (septiembre 1995), p. 61-64
- BISCARRI GASSIÓ, Joan. «De l'antic BUP a la nova ESO: requeriments cognitius per al professorat». En: *Guix*, núm. 259 (novembre 1999), p. 41-44
- BONAL SARRÓ, Xavier; MARTÍ, Ferran Miquel; GARCÍA ASENSIO, M. Àngels. «La formació inicial del professorat». En: *Guix*, núm. 253 (març 1999), p. 55-61

* Selecció de documents que podeu trobar a la biblioteca de Rosa Sensat.

- CAMPUZANO, Aurora. «Europa: diez años de reformas». En: *Boletín del Ilustre Colegio (...)*, nº 92 (febrero 1998), p. 2-5
- CONGRESO DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO (8: 1996: Ávila). Actas del VIII Congreso de formación del profesorado. «Hacia un proyecto profesional de formación del profesorado» (Ávila, 1996). En: *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, nº 29 (mayo/agosto 1997)
- CONGRESO DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO (9: 1999: Cáceres). «IX Congreso de formación del profesorado: evaluación y formación del profesorado universitario» (Cáceres, 1999). En: *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, nº 34 (abril 1999)
- DARDER VIDAL, Pere; IZQUIERDO, Conrad; VILAPLANA, Enric. *La formació del professor novell: el Grup d'Inducció Cooperatiu. Informe sumari d'un pla de recerca-formació*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. ICE, 1991
- «Els darrers deu anys de formació de mestres». En: *Interaula*, núm. 28-29 (setembre 1998), p. 6-14
- Una dècada de reformes en la educació obligatòria de la Unió Europea (1984-1994)*. Bruselas: Unidad Europea de EURYDICE, 1997 (Educación, formación y juventud; 22)
- Elementos para el estudio de la reforma educativa y la formación del profesorado. Textos de Thomas S. Popkewitz*. Graciela Cordero Arroyo (comp.), Ana María Salmerón Castro (comp.). Barcelona: La Universitat. ICE, 1995 (Papeles de trabajo: formación del profesorado; 7)
- «Les enseignants et l'Europe». Francine Vaniscote (coord.). En: *Recherche et Formation*, nº 18 (avril 1995)
- Estructuras de los sistemas educativos y de formación inicial en la Unió Europea*. EURYDICE (Red Europea de Información en Educación). Trad. de la 2a ed. inglesa. Madrid: Centro de Public. del MEC.: CIDE, 1995
- FERNÁNDEZ BIEL, María José; HOMAR, Joan Manuel. «L'aplicació dels nous plans d'estudi a l'escola de formació del professorat de la UB: un balanç (1992-1997)». En: *Temps d'educació*, núm. 18 (2n quadrimestre 1997), p. 177-187
- FERRER, Ferran. «La formació del professorat a la Unió Europea: reptes i tendències». En: *Temps d'educació*, núm. 21 (1er semestre 1999), p. 325-358
- «Formación del profesorado». En: *Comunidad Educativa*, nº 249 (marzo 1998), p. 13-20
- Formación del profesorado: tradición, teoría y práctica*. Thomas S. Popkewitz (ed.). València: Serv. de Public. Universitat de València, 1990 (Educació. Estudis; 4)
- FORNER, Àngel. «La formació dels nous mestres: revisió del Pla d'Es-

- tudis». En: *Temps d'educació*, núm. 18 (2n semestre 1997), p. 169-175
«La función del personal docente en un mundo en transformación»
[Monogràfic]. En: *Perspectivas*, n° 3 (septiembre 1996)
- GARCÍA ÁLVAREZ, Jesús. *Evaluación de la formación: marcos de referencia*. Bilbao: Mensajero, 1997 (Recursos e instrumentos psico-pedagógicos; 15)
- GARCÍA LLAMAS, José Luis. *Formación del profesorado: necesidades y demandas*. Barcelona: Praxis, 1999 (Monografías Escuela Española (Educación al día: didáctica y pedagogía)
- IMBERNÓN, Francesc. «La formación del profesorado: ciertas confusiones y algunas evidencias». En: *Aula de Innovación Educativa*, n° 62 (junio 1997), p. 40-42
- JOHNSTON, Marilyn. «Cambiar la enseñanza, cambiar la formación». En: *Cuadernos de pedagogía*, n° 290 (abril 2000), p. 42-45
- MASJUAN CODINA, Josep M.; RINCÓN, Benet del; YAGÚE, Pilar. *El professorat d'ensenyament secundari davant la Reforma*. Barcelona: La Universitat Autònoma. ICE, 1994
- PAGÈS BLANCH, Joan. «La formación inicial de maestros y maestras de educación primaria: reflexiones sobre las luces y las sombras de los nuevos planes de estudio». En: *Investigación en la Escuela*, n° 31 (1997), p. 89-98
- POPKEWITZ, Thomas S. *Sociología política de las reformas educativas: el poder/saber en la enseñanza, la formación del profesorado y la investigación*. Madrid: Morata: La Coruña: Paideia, 1994 (Educación crítica)
- ¿Qué formación para los maestros? UNESCO. París: UNESCO, 1994
- «Realidad, pensamiento y formación del profesorado» [Monogràfic]. En: *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, n° 30 (septiembre/diciembre 1997), p. 95-203
- SEMANA MONOGRÁFICA APRENDER PARA EL FUTURO: LA EDUCACIÓN SECUNDARIA, PIVOTE DEL SISTEMA EDUCATIVO (12: 1997: Madrid)
Aprender para el futuro: la educación secundaria, pivote del sistema educativo documentos de un debate. Madrid: Fundación Santillana, 1998
- «Status, pensamiento y formación del profesorado». En: *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, n° 26 (mayo/agosto 1996), p. 131-161
- «Status, pensamiento y formación del profesorado [Monogràfic]». En: *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, n° 27 (septiembre/diciembre 1996)
- VILLAR ANGULO, Luis Miguel. *El profesor como profesional: formación y desarrollo personal*. Granada: Serv. de Public. de la Universidad, 1990 (Monográfica: pedagogía; 99)

PUNT DE TROBADA

Liber

Del 10 al 14 d'octubre de 2000. Montjuïc 2

EL LLIBRE, PROTAGONISTA

Ministerio de Educación y Cultura.
Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas.
Ministerio de Economía y Hacienda
Instituto Español de Comercio Exterior (ICEX).
Generalitat de Catalunya.
Departament de Cultura.
Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura
Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO)
Gremi d'Editors de Catalunya

Fira de Barcelona

Tel. 93 253 20 00 - E-mail: liber@firebar.es

Liber 2000

2000 International del Libro
Fira Internacional del Llibre
Montjuïc Barcelona, 10-14

IBERIA

FEDERACIÓN DE GREMIOS
DE EDITORES DE ESPAÑA

PAÍS CONVIDAT: MÈXIC

Els articulistes fan una declaració particular dels drets dels infants i joves, «tot plegat es pot resumir d'aquesta manera: hem d'abocar els fills i les filles, els nostres i les nostres alumnes, a viure la vida de la manera més intensa possible, a saber que comparteixen la vida amb altres persones que necessiten i que els necessiten».

Sobre alguns drets dels reis i de les reines de la casa

*Jaume Cela
Juli Palou*

Aquesta declaració de drets no és universal. Desgraciadament hi ha moltes criatures que encara no tenen les necessitats bàsiques cobertes i tot el que proclama aquesta declaració és per a elles paper mullat.

Aquesta declaració tampoc no és fruit de cap debat. Ni de cap consens, és clar. Aquesta declaració neix de l'observació que fan els dos autors de la vida quotidiana i ja sabem que observar significa tenir els cinc sentits ben oberts. Els exemples són anecdòtics, però darrere d'algunes anècdotes sempre podem trobar alguna categoria.

Aquesta declaració només pretén cridar l'atenció davant de les dimissions que sovint fem els adults del nostre paper d'educadors dels més petits. També pretén cridar l'atenció davant d'unes exigències que imposen als més menuts i a les més menudes, exigències que no sorgeixen de les seves

necessitats més profundes, sinó que més aviat neixen de la nostra inseguretat davant del futur i, potser, de la nostra impotència i de la nostra por.

Aquests són els nou drets que volem defensar: El desè (si és que sempre ha d'haver-hi un desè), el podeu escriure vosaltres.

- Dret a conèixer el valor d'un «no».
- Dret a mirar la tele una estoneta, i a mirar-la acompanyats.
- Dret a no saber nedar, ni anglès, ni música, ni ballet, ni bàsquet, ni karate, ni... abans dels quatre anys, per exemple.
- Dret a avorrir-se.
- Dret a saber què és la tristesa.
- Dret a caminar pel súper sense donar trompades amb el carretó a la gent gran.
- Dret a tenir uns adults al costat que no llencin les burilles del cendrer del cotxe al bell mig del carrer.
- Dret a ser escoltats.
- Dret a conèixer que hi ha uns límits.

Dret a conèixer el valor d'un «no»

Els nens i les nenes tenen necessitat de sentir la paraula «no». És una paraula molt fàcil de pronunciar. Només cal deixar que l'aire surti pel nas, col·locar la llengua de la mateixa manera que quan diem: nas, nones, nap, notícia i Nabucodonosor. Després cal situar els llavis en forma d'o i res més.

Davant de les moltes demandes que ens fan hem d'aprendre a dir no. No sempre, és clar. Només quan és convenient. Ja sabem que algú ens preguntarà quan és convenient dir «no». La resposta, no la tenim nosaltres; cadascú ha de trobar la seva. L'únic que us podem dir és que la intuïció sempre ajuda a orientar-se, i que convé tenir una bona dosi

de sentit comú a l'hora de prendre decisions.

Els adults que ho tinguin pelut per seguir aquesta recomanació cal que assagin davant del mirall després o abans —tant se val— de rentar-se les dents. Més endavant han de saber posar-ho en pràctica. Si algú té moltes dificultats per fer aquest exercici que s'imposi algun ritme. Potser un «no» cada setmana, i així anar avançant fins arribar a fer aquesta paraula tan coneguda com la seva oposada, el sí.

Dret a mirar la tele una estoneta, i a mirar-la acompanyats

Sembla que la televisió s'ha convertit en una reencarnació d'en Banyeta. Vivim en una societat que ha esmicolat les maneres tradicionals de representar el mal, que ha banalitzat tots els personatges —grans personatges— que carregaven a les seves espatlles els símbols de les forces malèfiques. Als nens i a les nenes, ja no els espanten els dracs, ni l'home del sac, ni els vampirs. No hi ha homes-llop —ni un vint-i-cinc per cent de dones-llop— que facin tremolar cap barbata. Potser perquè els ullals no es poden ensenyar les nits de lluna plena, senzillament perquè a les ciutats la Lluna ja no és tan plena. Ni els fantasmes carregats de cadenes i amb aquells udols tan llastimosos fan estremir el borboll de la tendresa infantil. Si algun fantasma llegendari rondés amb el seu llençol les criatures, posaríem la mà al foc que no li aixecarien les vores per veure si tenen cames?

Quan tots aquests personatges dormen a les golfes on descansa tot allò que abandonem amb boles de naftalina i que representa un passat d'abans-d'ahir, la televisió

—i els jocs d'ordinador— s'alzi-nen com a noves idees del mal. Si un adolescent fa una atzagaiada, sempre trobarem un referent televisiu. Si una noieta s'aprime fins a posar en perill la seva vida, sempre tindrem alguna model televisiva per fer-la'n culpable. Les causes d'aquestes conductes tan tràgiques, que ens deixen destarotats com si haguéssim rebut un cop de maça al mig del cervell, són molt diverses i d'una gran complexitat, però sovint acostumen a carregar els neuers a la televisió.

La televisió pot presentar-nos espectacles llastimosos —de fet ho fa massa sovint—, al costat de programes que mostren un alt grau de sensibilitat i d'intel·ligència. Allò que hem de fer és saber optar i, sobretot, ensenyar a optar. Els nens i les nenes tenen dret a veure la televisió perquè aquest invent, com tots el que han sortit del magí dels éssers humans, té la seva cara amable i el seu rostre fosc. Aquest dret, però, demana companyia, perquè del diàleg que la criatura estableix amb l'adult amb qui comparteix l'espectacle en traurà lliçons que l'ajudaran a conèixer, a saber, a viure, a conviure i a estimar. El mal amenaça quan el televisor es converteix en una nova mainadera, en una nova metàfora de la soledat.

Tenen dret també que se'ls ensenyi a fer una acció molt senzilla: apagar el televisor. Sembla que els adults hem oblidat aquesta operació i quan la imposem ho fem després d'una agra discussió. Potser ens cal un entrenament. És ben senzill: només cal repetir l'acció que hem fet una estona abans, quan l'hem engegada. Podem fer-ho amb el mateix dit. O més bé encara, podem canviar de dit per anar exercitant tots aquests finals de les mans que ens han ajudat a apartar-nos de les caverne.

Dret a no saber nedar, ni anglès, ni música, ni ballet, ni bàsquet, ni karate, ni... abans dels quatre anys, per exemple

Les criatures tenen dret a no tenir una agenda de primer ministre. Tenen dret a tenir una vida relaxada, sense imposicions que sacrificuen el present a l'altar d'un futur que els adults intentem imaginar i que oblida que la vida acostuma a ser una sorpresa. És clar que han de saber anglès i han d'aprendre a nedar, sobretot si volen ser vigilants de la platja o buscadors d'aquells tresors que la mar amaga. És clar que han de gaudir de la música i encara millor si poden aprendre a tocar un instrument, perquè tenir capacitat d'emetre missatges sempre té més riquesa que ser-ne només receptor (és bo sobretot el dia de Nadal, quan a l'hora dels torrons poden sorprendre la família amb alguna peça de música clàssica o tradicional). És clar que és bo que siguin àgils i destres per encistellar una pilota o gràcils i harmoniosos per poder suportar el pes del seu cos damunt de les puntetes dels dits dels peus. I és clar que per a algú pot ser interessant conèixer els secrets del karate...

Però per a tot hi ha un temps, com ens diu la Bíblia. Per a tot hi ha un temps i aquest temps ha de respondre al sentit de la mesura, i aquest és justament el sentit que falta. Quan anem orfes d'aquesta mesura és quan permetem que les agendas dels nens i de les nenes estiguin plenes d'activitats que els roben el seu temps, el temps en el qual han de desenvolupar les seves necessitats més profundes.

No podem oblidar que els nens i les nenes necessiten jugar com necessiten el pa que mengen, perquè amb el joc tenen la

possibilitat d'organitzar el món, d'imaginar-lo, de recrear-lo, d'estructurar-lo i desestructurar-lo. Necessiten jugar, necessiten el conte abans d'anar a dormir, necessiten la mà de l'adult quan han de travessar un carrer i necessiten un parell d'orelles disposades a escoltar els seus relats. Ja sabem que els adults anem més aviat escassos de temps, però això no pot ser excusa quan parlem d'educació. Ells i elles són el nostre temps.

Dret a avorrir-se

Els nens i les nenes necessiten badallar per culpa de l'avorriment. Ens horroritza veure un nen o una nena sense fer res. Quan ensopeguem amb un nen o una nena que badalla se'ns obre l'abisme davant dels peus, perdem el nord i acabem buscant activitats a les pàgines grogues de Telefònica. Ens enorgulleix poder obrir un ventall d'activitats que omplim l'avorriment de la criatura, talment com si fóssim venedors d'enciclopèdies que han après quatre tècniques de màrqueting en un cap de setmana.

Ens horroritza que un nen o una nena badi. Hem oblidat que badar és deixar el pensament entre dues aigües, en una mena de terreny de ningú. Badar és construir lentament, molt lentament. És deixar que l'esperit es buidi. Hem de tenir present que per omplir cal haver buidat abans.

L'avorriment és una de les mares de la creació. L'avorriment és la parada que fem per recuperar l'aire. És el pas que fem enrere per agafar impuls per anar avançant. Gosem afirmar —i no tenim cap estudi que ens avalii— que l'avorriment està darrere de totes les obres que els éssers humans han creat per ser contemplades pels altres. Newton i

Einstein es devien avorrir abans de formular els seus principis. Proust i Vinyoli devien passar tardes badant abans de convertir aquell avorriment en llenguatge.

Dret a saber què és la tristesa

La vida, per sort de tots, no és un parc temàtic. Hi ha moltes situacions que ens estoven, des de la mort de persones estimades fins a moltes de les situacions en què la dignitat humana queda per sota dels límits. La tristesa és un sentiment tan necessari com l'alegria, perquè ens dona la mesura de la nostra condició humana. Avorrir-se és avorrir-se i estar trist és una altra cosa. Els nens i les nenes tenen el dret a saber que hi ha vivències tristes que també ens ensenyen a viure, com també tenen el dret a saber com reaccionem nosaltres, els adults, quan ens envaeix la tristesa.

Potser cal afegir que de tant en tant convé plorar, tant a les nenes, com als nens.

Dret a caminar pel súper sense donar trompades amb el carretó a la gent gran

Els nens i les nenes tenen dret a saber que les altres persones tenen cames, sobretot la gent gran, que les tenen cansades i amb varices doloroses. Sovint les criatures es creuen fitipaldis de súper i empenyen el carretó contra tot el que troben davant seu. Els adults diem allò de «mira que faràs mal», però ells no volen deixar el carretó i l'adult els diu allò tan ridícul de «la mare o el pare no t'estimarà», o allò altre de «et donaré un bolet que semblarà un tro», o encara allò de: «mira, et compraré el xiclet, el caramel i la

58 Drets dels infants i dels joves

bosseta de porqueries». Resultat: ells surten del súper amb les mans plenes de regalets dolços i la gent gran ha de passar per la farmàcia per comprar una pomadeta per als cops.

D'aquest dret, en penja un altre: el dret a no tenir el caramel després d'un bon marraneig. Si veiem que no sabrem resistir-nos a la seva demanda, més val que no castiguem el públic amb crits o espectacles que no fan altra cosa que mostrar la nostra impotència.

Dret a tenir uns adults al costat que no llencin les burilles del cendrer del cotxe al bell mig del carrer

Els nens i les nenes tenen dret a tenir uns adults que prediquin amb l'exemple. Els valors per viure i convida es mostren a través de la coherència entre els valors que desitgem i la nostra pràctica quotidiana. No calen discursos abrindats, ni declaracions solemnes. Només una mica de coherència i de fidelitat amb allò que creiem.

Dret a ser escoltats

Els nens i les nenes tenen dret a ser escoltats amb tot el cos, amb les orelles i amb els ulls, amb la tibia i el peroné, amb el cor i el cervell. Tenen dret a ser escoltats des d'una actitud que no demani explicacions, que no castigui, que no critiqui, que no emeti judicis de valor, perquè en ocasions allò que necessiten és, senzillament, sentir-se aollits. I també tenen dret a confrontar, a rebre respostes clares, entenedores i raonables, a debatre els seus arguments amb contra-

arguments, i tot plegat per aprendre alguna cosa més sobre ells i sobre els altres, que és l'única manera possible d'enfortir la convivència.

Per ser coherents amb el primer dret, hem d'afegir que aquest dret comporta saber també que no poden respondre amb un «no m'escoltes», quan en realitat allò que han sentit és un «t'he dit que no».

Dret a conèixer que hi ha uns límits

Els nens i les nenes tenen la necessitat de tenir límits. Els han de conèixer i respectar per poder créixer amb harmonia, de manera saludable i joiosa. Han de ser uns límits raonats i raonables, i sobretot clars. Podem considerar que no tots els límits tenen la mateixa categoria. N'hi ha un que mai no és negociable: no podem humiliar els altres. N'hi ha una bona colla que es poden discutir, i encara n'hi ha uns altres que probablement es podran arribar a transgredir. Però fins i tot en aquest darrer cas, és imprescindible conèixer quins són els límits, per quin motiu algú els ha establert, a favor de qui juguen... per després, si convé, traspasar-los. Sembla una paradoxa, però si ho rumieu una mica descobrireu que, com passa amb moltes altres paradoxes, hi ha una bona dosi de veritat.

Han de saber que sovint necessiten el permís d'algú per fer tal cosa, que no poden arribar a l'hora que volen, que no tenen dret a llençar al carrer les closques de les pipes, que han d'adreçar-se als altres procurant no maltractar la seva imatge, que no poden posar la música al volum que volen, que en ocasions han de deixar el seient a una altra persona al metro, que... Potser si expliquem

el dret a l'inrevés el podrem entendre més bé: el pitjor límit que hi ha és no conèixer els límits, perquè sense límits és impossible orientar-se en aquesta vida amb una mica de sentit.

Ja ho veieu. No són grans coses, les que hem exposat. Però són detalls petits que van configurant una manera d'entendre la vida i les relacions entre les persones. Els exemples podrien ser uns altres. Només demanen, repetim, que sapiguem transcendir les anècdotes per poder trobar alguna categoria.

Tot plegat es pot resumir d'aquesta manera: hem d'abocar els nostres fills i filles, els nostres i les nostres alumnes, a viure la vida de la manera més plena i intensa possible, a saber que comparteixen la vida amb altres persones que necessiten i que els necessiten. Ens cal reforçar la seva autoestima, el seu equilibri emocional. Ens cal facilitar-los les coses perquè el resultat de les seves accions sigui tan exitós com sigui possible. Ens cal, també, donar importància a l'esforç, a la voluntat, al punt necessari d'ordre que és a la base de tota creativitat. Ras i curt: ens cal ajudar a crear una vida tan plena com sigui possible, amb totes les frustracions i amb totes les alegries. Aconsellem una bona dosi de tossuderia, de paciència i de bon humor per fer aquest camí.

Aquests drets són un gra de sorra en la direcció que acabem d'apuntar. En cap moment els hem plantejat com una opció, ni com una llicència per actuar d'una determinada manera, i probablement algú dubtarà sobre si estem parlant de drets o de deures. Tant se val; a parer nostre, allò que compta és que formen part d'un procés que comença amb l'observació del món, continua amb la seva interpretació i segueix amb la ca-

pacitat de prendre decisions i d'acceptar compromisos. Els drets i els deures —i també els drets que aquí hem exposat— són una peça insubstituïble d'aquest ric i complex trencaclosques, una peça que necessitem les persones per poder construir i orientar amb sentit la nostra vida.

XXII Premis BALDIRI REIXAC

D'estímul i reconeixement de l'escola catalana

VEREDICTE 1999-2000

FUNDACIÓ
JAUME I

PREMIS A LES ESCOLES

14 premis de 500.000 pts.
cadascun

**C.P. INSPECTOR DR. JOAN COMAS
CAMPS**
d'Alaior (Menorca)

C.P. EL ROMERAL
d'Alcoi (l'Alcoià, País Valencià)

IES PARE EDUARD VITÒRIA
d'Alcoi (l'Alcoià, País Valencià)

CEIP BAC DE CERDANYA
d'Alp (La Cerdanya)

CEIP JOSEP CARNER
de Badalona (Barcelonès)

ESCOLES MINGUELLA
de Badalona (Barcelonès)

COL-LEGI EL CARME-VEDRUNA
de Manlleu (Osona)

CEIP JOSEP ORRIOLS I ROCA
de Moià (Bages)

CEIP CASTELL CIURÓ
de Molins de Rei (Baix Llobregat)

CEIP JOSEP M. SOLER
de Montbrí del Camp (Baix Camp)

COL-LEGI PIUS XII
de Palma de Mallorca

CEIP COLLBAIX
de Sant Joan de Vilatorrada (Bages)

ESCOLA PIA
de Terrassa (Vallès Occidental)

ZER RIU AVALL
de Tivenys i de Bitem (Baix Ebre)

PREMI ALS MESTRES I ALS PROFESSORS

1 premi de 1.000.000 pts. i
ajut a l'edició de 500.000 pts.

Ha estat atorgat al treball

UN TRES I FORA!
de **Neus Saguer, Elisabet Saguer, Pere Nogué i Montserrat Forcada**, de Girona
Per ser un treball d'ensenyament de la sardana, interdisciplinari, complet i ben estructurat, que proposa, amb una visió innovadora, una gran varietat d'activitats motivadores, adreçades a l'ensenyament secundari, que pot contribuir a la difusió de l'aprenentatge de la nostra dansa a l'escola.

Menció especial sense dotació econòmica, al treball

EXPRESSIÓ ORAL PER A NO CATALANOPARLANTS
de **Carme Monegal Mirambell**, de Tarragona
Per la quantitat i la qualitat d'activitats d'aprenentatge, que poden ser de gran utilitat per als professionals de l'ensenyament de la llengua oral per a no catalanoparlants en diferents àmbits educatius.

PREMIS ALS ALUMNES

60 premis de 100.000 pts.
cadascun

EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL

Hola, poesia!
Alumnes de P-5 d'educació infantil del CEIP Eugeni d'Ors, de Valls

Reis
Alumnes de 1r i 2n curs de cicle inicial del CEIP Teresa Salvat Llauredó, de l'Aleixar

El peix presumit
Alumnes de P-5 d'educació infantil de l'Escola Cooperativa el Puig, d'Esparreguera

La llegenda del Pont del Diable de Martorell
Alumnes de 2n curs de cicle inicial del CEIP Juan Ramón Jiménez, de Martorell

Menú poètic de can Lleparfils: Bon profit!
Alumnes de 1r i 2n curs de cicle inicial del CEIP Moil de Vent, de Torredembarra

Taller de contes
Alumnes de P-4 d'educació infantil del Col·legi Sant Josep, de Tàrraga

Picasso: Paisatge exterior i interior
Alumnes de P-3, P-4 i P-5 d'educació infantil del CEIP El Turó de Montcada i Reixac

A Aldaia la canalla
Alumnes de 2n curs del cicle primer de primària del Col·legi Públic Platero y yo, d'Aldaia

La taronja, un estudi arrelat al medi
Alumnes de P-4, P-5 i 1r d'educació infantil del Col·legi Públic Verge dels Desemparats, d'Oliva

CICLE MITJÀ I SUPERIOR

Plats... per llepar-se els dits
Alumnes de 3r i 4t curs de primària del CEIP Sant Josep de Calassanç, de Súria

Al bosc amb els cinc sentits
Alumnes de 3r curs de primària del Col·legi Nostra Senyora del Carme, de Ripoll

Estudiant la previsió del temps a la Masia de Ben Viure
Alumnes de 6è curs de primària del Col·legi Nostra Senyora del Pilar, de Manresa

Esglésies del Bages
Montserrat Ribera Parera, alumna de 6è A de primària del Col·legi La Salle Manresa, de Manresa

El delta de l'Ebre, alumnes de 5è de primària
Frases i dibuixos a bell raig, alumnes de 6è de primària del CEIP Escola Montsant, de Reus

Coneixença d'una autora: Mercè Canela
Alumnes de 5è i 6è de primària del CEIP Barrufet, de Barcelona

Refranyes
Alumnes de 5è i 6è de primària del Col·legi Mare de Déu del Carme, de l'Espluga de Francolí

En temps dels avis

Alumnes de 5è i 6è de primària del CEIP Rocafonda, de Mataró

Toca, toca...

Alumnes de 5è i 6è de primària del Col·legi Joaquina de Vedruna, de Terrassa

De llunes i d'amors

Alumnes de 5è i 6è de primària de l'Escola Gavina, de Picanya

Criatures misterioses

Alumnes de 6è de primària del CEIP Pau Vila, d'Esparreguera

ESO

Punsola. El poeta 50 anys després...

Alumnes de 1r d'ESO de l'IES El Turó, de Mataró

Homenatge: Miquel Martí i Pol

Alumnes de 2n d'ESO de l'Escola Santa Maria, d'Artés

Els colors de la natura

Música de colors. Colors de música

Alumnes de 2n d'ESO de l'Escola Cooperativa El Puig, d'Esparreguera

L'art de la pedra en sec a Vinebre

Alumnes de 2n d'ESO de l'IES de Flix

Els escurçons a la Garrotxa

Alumnes de 2n d'ESO de l'IES La Garrotxa, d'Olot

Coneguem el món dels trobadors

Alumnes de 3r d'ESO del Col·legi Cardenal Vidal i Barraquer, de Cambrils

Episodis de la nostra història

Alumnes de 3r d'ESO del Col·legi Calassanç, de Barcelona

Meteorologia popular: El clima de la

Garrotxa a través de les dites populars

Alumnes de 3r d'ESO de l'IES la Garrotxa, d'Olot

Testimonis de la Industrialització

Alumnes de 3r d'ESO de l'IES Antoni Pous i Argila, de Manlleu

Rondalles i llegendes de Menorca

Alumnes de 3r d'ESO del Col·legi Nostra Senyora de la Consolació, de Ciutadella de Menorca

Auques de la Història de Formentera

Alumnes de 3r d'ESO de l'IES Marc Ferrer, de Formentera

Claus perdudes

Alumnes de 3r d'ESO de l'IES Antoni Pous i Argila, de Manlleu

Nervis, insomni,... per què?

Alumnes de 4t d'ESO del Col·legi La Salle-Manlleu, de Manlleu

L'ahir, avui

Silvia Pagès i Martínez, alumna de 4t d'ESO de l'Escola Tabor, de Santa Perpètua de Mogoda

BATXILLERAT i FP

Submergits en una "microsocietat"

aquàtica, d'Anna Serra Clusellas i Mireia Colell Sabata

Projecte d'una finca ecològica i

autosuficient, de Núria Sala Vilajosana

Prevençió d'incendis forestals, de Núria Barcons Campmajó i Yolanda Casado Meleiro Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Sant Ramon, de Cardona

La música, una nova religió per als

adolescents del s.XX?, de Lluís Marco i Planells

Estudi immunològic en una població jove

catolana. Utilització del multitest IMC, d'Iria Grande i Fullana Alumnes de 2n de batxillerat de l'Escola Sant Gregori, de Barcelona

Vehicle R/C comandat per PC, de Lluís Batlle

Rosell

La destapadora, de Lluís Olivet Cos

Estudi de les transformacions del mas "La vila" de la Vall de Bianya, de Joan Descals i Rabat

Alumnes de 2n de batxillerat tecnològic de l'IES La Garrotxa, d'Olot

Pastissos per diabètics, de Nuri Pujol Feixas

Cervells que envolteixen massa de pressa, de Mireia Coromina i Portas

Microorganismes supervivents: bacteris que resisteixen la pasteurització, de Judit Coromina i España

Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES La Garrotxa, d'Olot

Tintin a la lluna (anàlisi de les tècniques

narratives i dels aspectes científics d'un còmic), d'Alba Colomer Padrosa

Una mica de dialectologia: la parla de la

Garrotxa, de Montserrat Rodeja i Picart Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES La Garrotxa, d'Olot

Història del calçat, de Pol Da Silva Soler

El cinema català, d'Esther Alarcón Lladó Alumnes de 2n de batxillerat del Col·legi La Presentació, d'Arenys de Mar

Els fondos, de Clara Coll Lladó i Francina

Sintas Nicolau Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Els Tres Turons, d'Arenys de Mar

Fora mal de cap!, alumnes de 1r de batxillerat

Vestigis del passat, de Sandra Parés Parladé, alumna de 2n de batxillerat Col·legi La Salle, de Manlleu

La transició espanyola des de l'acudit

Alicia Rodenas Balbin, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Antoni Pous i Argila, de Manlleu

Inserció laboral dels alumnes de FP

d'administratiu Sheila Cabanillas Pérez, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Esteve Terradas, de Cornellà

El malson de Kafka. Exposició, anàlisi i

crítica de cinc mites universals del cinema i la literatura de terror

Joan Naharro i Via, alumne de 2n de batxillerat de l'IES Eugeni d'Ors, de Vilafranca del Penedès

Suro en taps, a grapats

David Pérez i Feixas, alumne de 2n de batxillerat de l'IES Carles Riba, de Barcelona

Estudiar al Satorras (Anàlisi comparativa

de tres generacions d'estudiants: 1966-1979-1998)

Jonc Tarrés i Bartolí, alumne de 2n de batxillerat de l'IES Alexandre Satorras, de Mataró

CICLES DIVERSOS

El temps

Alumnes de P-3 a 6è de Primària del CEIP Les Moreres, de Les Pobles-Aiguamúrcia

Medi ambient: Plantes útils a l'home

Alumnes de tots els nivells del CEIP Maria Borés, de La Pobla de Claramunt

Masos del nostre terme, alumnes de cicle mitjà i superior

Els masos, alumnes de cicle inicial i mitjà CEIP Teresa Salvat Llauredó, de L'Alaixar

Recull de poemes i contes

Alumnes de cicle mitjà i superior del CEIP La Sedeta, de Barcelona

Fem realitat el nostre somni

Alumnes de tots els nivells del Col·legi La Salle, de Manlleu

Poemes Sant Jordi 1999

Alumnes de diversos nivells del CEIP d'Alfés

Reciclem - reduïm - reutilitzem

Alumnes de tots els nivells de la ZER Baix Gaià, del Catllar

Antigona: una realitat cultural

Alumnes d'ESO i batxillerat de l'IES Antoni de Martí i Franquès, de Tarragona

Llibre gran de la setmana cultural: Contes

pintats, contes contats

Alumnes de 5è i 6è de primària i 2n d'ESO del C.P. Taquígraf Martí, de Xàtiva

Homenatge a Miquel Martí i Pol (poesia

per a menjar)

Alumnes de diversos nivells del C.P. Garganes, d'Altea

Rondalles mallorquines

Alumnes d'educació infantil i primària de CIDE, de Palma de Mallorca

EDUCACIÓ ESPECIAL

De l'hort al pot

Alumnes d'educació especial del Col·legi Sant Jordi, de Jesús-Tortosa

Del reciclatge al disseny

Alumnes d'educació especial de l'Escola-Taller Xalest, de Sabadell

COMITÈ ORGANITZADOR

Joan Triadú, President
Montserrat Carulla, Fundació Jaume I
Josep González-Agàpito, Fundació Jaume I
Carme Alcoverro, DEC d'Omnium Cultural
Joaquim Arenas, Vocal

JURAT

Carme Alcoverro i Pedrola, Rosa Boixaderes i Sáez, Josep González-Agàpito, Filo Farré i Anguera, Montserrat Fons i Esteve, Dolores Freixenet i Mas, Roser Galceran i Folch, Bartomeu Palau i Rodon, Montserrat Riera i Figueras

Premis Baldri Reixac

Aribau, 185 - Telèf. 93-200.53.47
08021 BARCELONA

Els films sobre la història de Catalunya no és un article sinó un recurs que facilita un llistat de la videografia o films ordenats per temàtiques i períodes històrics. Tot aquest material està disponible i s'indica on es pot trobar.

Films sobre la història de Catalunya

Joaquim Romaguera i Ramió
(AEHC)

Si la pedagogia audiovisual abans passava per disposar de films en formats diversos que es projectaven a les aules mínimament equipades, des de fa uns anys sortosament les possibilitats d'emprar audiovisuals s'ha eixamplat i democratitzat gràcies al televisor i encara més al vídeo, que permet copiar televisió i emetre cintes pregravades. Els catàlegs videogràfics creixen sense aturador, i amb l'aparició recent del DVD encara s'engreixaran més. Això fa que, a l'hora de triar, l'elecció esdevingui complexa i compromesa, no per massa de bo sinó per massa de tot, i si ens referim a la «panxa» Internet la cosa es complica a cor batent, perquè aquí allò del «tot» és no sols un paradigma, també d'una certitud aclaparadora: hi és tot!

Així, a l'hora de seleccionar uns materials més o menys disponibles hem volgut ésser restrictius però eficaços, tot i que qualsevol tria sempre és parcial per tal que sigui

operativa. No cal dir que de materials per estudiar aspectes de la nostra història, la de Catalunya, la dels Països Catalans, la d'Espanya, n'hi ha més que els aquí relacionats, però si els nostres centres educatius fessin una videoteca a partir de la nostra tria, Déu n'hi do la feina que podrien fer si els utilitzessin amb cura i treball previ de presentació i posterior de treure-n'hi el suc que ens interessa, deixant el bruc ben a banda, tot i que els farciments a voltes també són allixonadors, com ara els cinematogràfics.*

Es relacionen —agrupats alfabèticament per temes definidors— una sèrie de films (a voltes vídeos) que permeten parcialment o total estudiar o, si més no, apropar-se a un aspecte, personalitat o període de la història de Catalunya. S'han triat els títols més fàcilment aconseguibles (en còpia videogràfica), o que es troben en filmoteques (de la Generalitat de Catalunya o Espanyola), o que presumiblement algun dia s'emetran per televisió o que pertanyen a entitats o empreses (fundacions, distribuïdores) identificades.

* La gènesi d'aquest treball és un encàrrec de l'Associació Conèixer Catalunya —ACCAT—, a la qual hem d'agrair els seus esforços per estendre arreu del país el coneixement seriós, autèntic i just de la nostra història a través dels seus cursos i publicacions, així com d'iniciatives com la present, que ens plau veure editada a *Perspectiva Escolar*.

1. El cinema a Catalunya (els primers anys)

Cinematógrafo 1900. Homenaje a Segundo de Chomón (1979), de Joan Gabriel Tharrats (90'). AAGC. Ficció documental i documentada.

Films primitius del cinema català del fons patrimonial de la Filmoteca (1897-1928) (1995). Edició videogràfica de la Generalitat de Catalunya (64'). DCGC. Són cintes representatives d'argument o documentals dels directors pioners: Fructuós Gelabert (4), Segundo de Chomón (2), Ramon i Ricard de Baños (2), Albert Marro, Cabot Films (2) o Josep Gaspar.

El naixement del cinema: 1895-1905 (1995), de Josep Oller, amb guió i presentació de Miquel Porter i Moix (35'). FVPP.CC.

2. Història de Catalunya

2.1. Obres de caràcter general

Contes de la vora del foc (1979-1981), d'Antoni Martí-Gich, per la companyia U de Cuc (90'). Vídeo Play Serveis. Cinc contes per a menors i jovent relatats amb les parles corresponents a l'Urgell, l'Alt Empordà, el Baix Camp, Mallorca i l'Horta del País Valencià.

Imatges i fets dels catalans (1978-1979), de Jordi Feliu (films, 8 x 12' [ICC]; vídeos, 8 x 12' [FSCP]). Des del seu naixement el segle IX a la Dictadura de Primo de Rivera que acaba amb la Mancomunitat el 1923, tot

passant pel Corpus de Sang, l'aventura de les Amèriques, el camí de la desfeta, del mall a la màquina, els anys decisius del sindicalisme i els orígens del catalanisme polític.

Som i serem. Història de la Generalitat de Catalunya (1981-1982), de Jordi Feliu (film, 100' [DCGC/ICC]; vídeos, 8 x 12' [FSPC]; vídeo resum, 21' [FSCP]). La història d'una institució que ja té més de sis-cents anys!

Vida en sombras (1947-1948), de Llorenç Llobet-Gràcia (78').* Argument parcialment centrat en el període de la Guerra Civil a Barcelona, car s'inicia a començaments de segle, passa per l'Exposició Internacional del 1929, la II República i s'allarga fins als primers anys del franquisme.

Gent i paisatge de Catalunya (1926), de Josep Gaspar (64'). DCGC. Reportatge sobre els espais naturals més emblemàtics de la ciutat de Barcelona o la Costa Brava, entre d'altres, amb la presència de força intel·lectuals en els seus llocs de treball o fent tertúlia a l'Ateneu Barcelonès o a l'Hotel Colón de la plaça de Catalunya, entre moltíssimes més imatges entranyables.

2.2. Catalans universals

El món de Pau Casals. Cent anys d'història de Catalunya (1971-1973), de Joan Baptista Bellsollell (82'). TV3. Documental rigorós sobre la seva vida i obra musical.

Sèrie de vídeos dedicada a grans personalitats catalanes en forma d'entrevista «a fondo» per Joaquín Soler Serrano a TVE (3 x 120'). EDLM. Els entrevistats són Sal-

vador Dalí, Josep Pla i Mercè Rodoreda.

Dalí (1989), d'Antoni Ribas (106'). Montornès Films. Una recreació sobre algunes de les pàgines més definidores de la personalitat i l'art surrealista de Salvador Dalí.

Babaouo (1998), de Manuel Cussó-Ferrer, per la companyia Comediants (70'). Kronos Plays & Films. Basat en el text homònim escrit pel mateix Salvador Dalí el 1932, amb intervencions introductòries de tall pedagògic del mateix director.

«*Plaisatges*». *La mirada de Josep Pla* (1997), d'Antoni Martí-Gich (45'). EDLM. La mirada de l'escriptor empordanès sobre el pla país es veu acompanyada i notablement enriquida pels seus textos, a voltes dits i interpretats per l'actor Xisco Masó fent de Pla.

«*És quan dormo que hi veig clar*» (*Homenatge a J. V. Foix*) (1986-1988), de Jordi Cadena (84'). AAGC. La seva obra poètica es relaciona amb una ficció que escriu un director que vol fer un film sobre el món de Foix. Apareixen la majoria dels seus amics, com el poeta Brossa o el pintor Tàpies, entre molts

Gaudí (1960), de Josep Maria Argemí (109'). Motion Pictures. La vida i l'obra del genial arquitecte Antoni Gaudí i Cornet (1852-1926), relatada en clau de ficció.

Catalans Universals (1978), d'Antoni Ribas (65'). TVE. Documental que ens aproxima a les vides de 13 catalans considerats universals: Joan Miró, Salvador Dalí, Antoni Tàpies, Josep Lluís Sert, Salvador

Espriu, Pau Casals, Montserrat Caballé, Charlie Rivel, Joan Oró, Ignasi Barraquer, Josep Trueta, Francesc Duran i Reynals i Antoni Puigvert.

Sèrie de vídeos dedicada a grans figures de la literatura catalana (7 x 45'). FVPP.CC. Tracten sobre Joan Brossa, Jaume I, Ramon Llull, Joanot Martorell, Manuel de Pedrolo, Mercè Rodoreda i Carles Riba.

Sèrie de vídeos dedicada a grans científics catalans (9 x 13'). FSCP. Tracten sobre Narcís Monturiol, Josep Comas, Pius Font, Antoni de Martí, Jaume Almera, Eduard Fontseré, Antoni Josep Cabanilles, Antoni de Gimbernat i la família Peset

Sèrie de vídeos dedicada a gent de les diverses disciplines de les arts escèniques, sonores, visuals o literàries de Catalunya (14 x 23'). CCE. Tracten sobre Montse Arenós, Isidre Prunés, Josep Maria Carandell, Francesc Català-Roca, Cesc Gelabert, Joan Guinjoan, Joan Perucho, Josep Palau i Fabre, Leopoldo Pomés, Raúl Ruiz, Els Rocamora, Carles Santos, Joan de Sagarra, Llorenç Soler, Ricard Salvat i Albert Vidal.

Sèrie de vídeos dedicada als Premis d'Honor de les Lletres Catalanes (14 x 26'). FSCP. Tracten sobre Joan Oliver, Xavier Benguerel, Pere Calders, Salvador Espriu, Pau Vila, J. V. Foix, Manuel de Pedrolo, Miquel Martí i Pol, Joan Fuster, Marià Manent, Josep Maria Llompart, Joan Triadú, Joan Coromines i Marià Villangómez.

2.3. Obres per períodes històrics

2.3.1. Període medieval

Daniya, jardí de l'harem (1987), de Carles Mira (97'). Fílmex. Un afillat dels comtes de Barcelona marxa de la Cort Catalana cap al Regne de Taifes, a Dènia (Daniya). Els cristians, un rei musulmà, l'Al Andalus, la Mediterrània...

Las hijas del Cid (1963), de Miquel Iglesias (90'). AAGC. El Cid Campeador, els comtes de Barcelona, Ramon Berenguer II, cap d'Estopa i Berenguer Ramon II, el Fraticida, el rei Alfons VI de Castella i Lleó... La ciutat de Barcelona.

Las correrías del vizconde Arnau (1973), de Joaquim Coll-Espona (96'). Slot. El vescomte de Castellbó, Arnau I (1185-1226), adepte i defensor del catarisme; la cinta, però, és més aviat una farsa.

Don Jaume el Conqueridor (1993), d'Antoni Verdaguer (98'). Slot. A partir de la peça teatral atribuïda a Frederic Soler, *Pitarra*, es contenen algunes «facècies» del Conqueridor, el comte de Barcelona i rei d'Aragó, de València i de Mallorca i senyor de Montpeller.

Despertaferro! (1987-1988), de Jordi Amorós (70'). Lauren Films. Els almogàvers, Bizanci, els turcs..., «la venjança catalana». De Ramon Llull a Antoni Gaudí, tot passant pel cap de l'exèrcit almogàver, Bernat de Rocafort. I de Barcelona a Constantinoble per retornar al Cap-i-Casal.

2.3.2. Època de la decadència catalana

Don Juan de Serrallonga (1948), de Ricard Gascon (87'). TV3. Basat en la novel·la de Víctor Balagué i Cirera, *Don Joan de Serrallonga o Els bandolers de les Guillerries* (1868). El bandolerisme, el regnat de Felip IV i del comte-duc d'Olivares (segle XVII).

Capità Escalaborns (1989-1990), de Carles Benpar (120'). Lauren Films. A la Catalunya del segle XVIII, després de la guerra de Successió, un antic aventurer que ha servit a la Casa dels Àustria es fa a la mar per dur a terme una clandestina activitat de resistència.

2.3.3. De la guerra del Francès a la Renaixença

El timbaler del Bruc (1969), de Jordi Grau (91'). FCCC. La guerra del Francès, la llegenda del timbaler del Bruc.

Crònica de la Guerra Carlista (1872-1876) (1985-1986), de José Mari Tuduri Esnal (86').* La Guerra Carlina, de la Revolució de 1868 fins al triomf de l'exèrcit carlista el 1873 i llurs derives a Euskadi.

Prim (1930), de José Buchs (73'). FE. Vida del polític i militar monàrquic Joan Prim i Prats, comte de Reus (1814-1870).

Monturiol, el senyor del mar (1992-1993), de Francesc Bellmunt (94'). Fair-Play. La Revolució Industrial a Barcelona, on Narcís Monturiol construeix un submarí per anar a buscar i conquerir els fons marins.

La febre d'or (1991-1993), de Gonzalo Herralde (film, 120': 3 vídeos: 298' = *La pujada*, 98'; *L'èxit*, 102'; *L'estimbada*, 98'). EDLM. Adaptació de la novel·la homònima de Narcís Oller. La Ciutat Comtal del 1880: la Restauració. Tres espais cabdals: la metròpoli París, la rural Vilaniu i la urbana Barcelona.

Havanera 1820 (1993), d'Antoni Verdaguer (148'). TV3. La colonització espanyola a Cuba. I del guió a la novel·la per Jaume Cabré, Antoni Verdaguer, Vicenç Villatoro i Jaume Fuster (Edicions de la Magrana).

La punyalada (1989), de Jordi Grau (120'). AAGC. Basat en la novel·la homònima de Marià Vayreda (1904): el bandolerisme als Pirineus a finals del segle XIX.

2.3.4 Catalunya de 1900 a 1936

Solitud (1990-1991), de Romà Guardiet (105'). EDLM. Basat en la novel·la homònima de Víctor Català (1905), relata el drama d'una parella que sobreviu en un enclau muntanyós del Pirineu català. (La narració il·lustra també aspectes i costums de temps posteriors.)

La ciutat cremada. Del desastre de Cuba a la Setmana Tràgica (1975-1976), d'Antoni Ribas (155'). Teide. El retorn a Barcelona dels soldats procedents de Cuba, la Lliga Regionalista, Solidaritat Catalana, Alejandro Lerroux..., la Setmana Tràgica (1899-1909).

Interior roig (1982), d'Eugeni Anglada (97'). Slot. Catalunya a començaments de

segle: conflictivitat laboral, el món industrial, la classe benestant, els anarquistes, la repressió policial...

Mariona Rebull (1947), de José Luis Saénz de Heredia (112'). AAGC. Basat en les novel·les d'Ignacio Agustí, *Mariona Rebull* (1943) i *El viudo Rius* (1944), sobre la primera dècada del segle: el món tèxtil català, l'oligarquia barcelonina, els tripijocs entre famílies, la infidelitat normalitzada, la bomba al Gran Teatre del Liceu el 1893, les vagues obreres, la repressió policial.

La teranyina (1989-1990), d'Antoni Verdagué (110'). CB Films. Basat en la novel·la homònima de Jaume Cabré. La Barcelona del 1909, en un context industrial tèxtil, on es produeixen un seguit de lluites pel poder, la classe obrera, els estaments socials, les intrigues personals...

La verdad sobre el caso Savolta (1978-1979), d'Antonio Drove (122'). Manga Films. Basat lliurement en la novel·la homònima d'Eduardo Mendoza. La Barcelona del 1917: la lluita obrera i el paper de l'empresari a l'entorn de la fàbrica d'armament Savolta. El tràfic d'armes cap a França i Alemanya fins a l'inici de la Dictadura de Primo de Rivera.

La ciutat dels prodigis (1998-1999), de Mario Camus (180'). Filmax. De la Barcelona de l'Exposició Universal del 1888 a la Barcelona de l'Exposició Internacional del 1929: lluites sindicals i polítiques a través de l'ambició d'un trepa.

La Monyos (1995-1996), de Mireia Ros (101'). AAGC. La vida d'aquest popular per-

sonatge de la Rambla barcelonina, de final del segle als anys trenta.

Victòria! La gran aventura d'un poble (1981-1983), d'Antoni Ribas. Tres parts: *La disbaixa del 17* (149'), *Montjuïc, el volcà del Tibidabo* (130') i *El seny i la rauxa* (153'). Montornès Films. Del 1917 a la Dictadura de Primo de Rivera: el gran fris català sobre el període.

2.3.5. Catalunya entre la II República i la Guerra Civil

Alborada (1976), de Joan Mallarach/Lluís Garay (42').* Documental absolutament crític des de plantejaments històrics d'esquerra que arranca dels esdeveniments

polítics i la situació social abans del 18 de juliol del 1936, continua amb la guerra i l'exili, la postguerra, l'emigració interior i cap a l'estranger fins al moment de la realització del film.

Aurora de esperanza (1937), d'Antonio Sau Olite (60'). AAGC. Film de ficció barceloní del SIE Films (CNT). L'atur, la rebel·lió obrera, la marxa de la fam, l'inici de la Revolució, l'allistament, «l'aurora d'esperança».

Cartells d'un poble en guerra (1979), d'Ernest Blasi/Gustau Hernández (30'). FCCC. Els cartellistes, els nacionals, les milícies, les fàbriques, el camp, la sanitat, els bombardejos, el treball a rereguarda, la cinquena columna, la solidaritat, la cultura, la intervenció estrangera, el conflicte de poder, la unitat, l'exèrcit popular.

La ciutat foradada (1998), de Pilar Frutos/Judit Pujadó (50').* Els refugis anti-aeris als barris de Barcelona: construcció, proliferació (fins a un miler!), experiències, testimonis.

El llarg hivern (1991), de Jaime Camino (132'). TV3. A Barcelona, el gener del 1939, quan la guerra està a punt d'acabar-se, en una mansió de l'alta burgesia, una família trencada per la meitat.

Obiettivo: Barcelona (1998), de Xavier Juncosa (53').* Els bombardejos dels italians sobre diversos punts de la Ciutat Comtal: una investigació historiogràfica de primera magnitud; testimonis i imatges impressionants.

La plaça del Diamant (1981-1982), de Francesc Betriu (116'). Slot. Basat en la novel·la homònima de Mercè Rodoreda (1962). De l'estiu del 1928 a començaments dels anys cinquanta, passant per la II República i la Guerra al barri de Gràcia de la Ciutat Comtal.

2.3.6. Catalunya sota el franquisme

Companys, procés a Catalunya (1978-1979), de Josep Maria Forn (126'). Teide. Els últims anys de la vida de Lluís Companys i Jover (1882-1940): del final de la República a l'inici del franquisme.

M'enterro en els fonaments (*La respuesta*, 1968-1969), de Josep Maria Forn (85'). Teide. Basat en la novel·la homònima de Manuel de Pedrolo (1967): un atemptat polític a la Barcelona d'aquells anys, emmarcat ara dins dels esdeveniments del maig del 1968 a París, que aquí també va fer el seu forat i, així, una certa roba bruta surt a la llum...

La piel quemada (1966), de Josep Maria Forn (106'). Teide. La immigració andalusa a Catalunya, l'expansió econòmica dels anys 1950-60 a la Costa Brava (sector construcció) i la seva integració social.

La ràbia (1968-1977), d'Eugeni Anglada (98'). Teide. Com la Guerra Civil i el franquisme posterior fins als anys cinquanta, en un context rural català, afecten un jove, els seus familiars i amics

Repressió (*Tempesta d'estiu*) (1986), de Josep Lluís Valls (90'). Ken Films. Com el tardofranquisme (1960) condiciona la vida i

les relacions d'una parella fins a l'adveniment de la transició (1978).

«*Si te dicen que caí*» (1989), de Vicente Aranda (119'). TV3. Barri de Gràcia (Barcelona), 1940. Les vivències d'un grup d'adolescents i els *avents* que es contenen fruit dels anys previs, l'educació rebuda i l'ambient social en què passen les estones. Basat en la novel·la homònima de Joan Marsé (1973).

Terra de canons (1996-1999), d'Antoni Ribas (139'). Ken Films. L'aristocràcia barcelonina, l'ocupació de Catalunya, l'exili, la resistència interior... fins als anys seixanta.

El último sábado (1965), de Pere Balañà-Bonvehí (81'). AAGC. La situació familiar i laboral d'uns immigrants en un barri de Barcelona als anys 1950-60, és contraposada a l'afany de superació d'un jove disposat a tot per tal de materialitzar el seu somni: comprar-se una moto.

Vida de familia (1963), de Josep Lluís Font (87'). TV3. Una crítica a l'alta burgesia a través de la vida quotidiana i els embolics interns d'una família en crisi als anys 1950-60.

La torna (1977-1978), de Francesc Bellmunt, per la companyia Els Joglars (105'). Els Joglars. Una representació al·legòrica sobre el pres comú polonès Heinz Txez, ajusticiat com a «torna» del militant polític català Salvador Puig i Antich, ajusticiat el mateix dia...

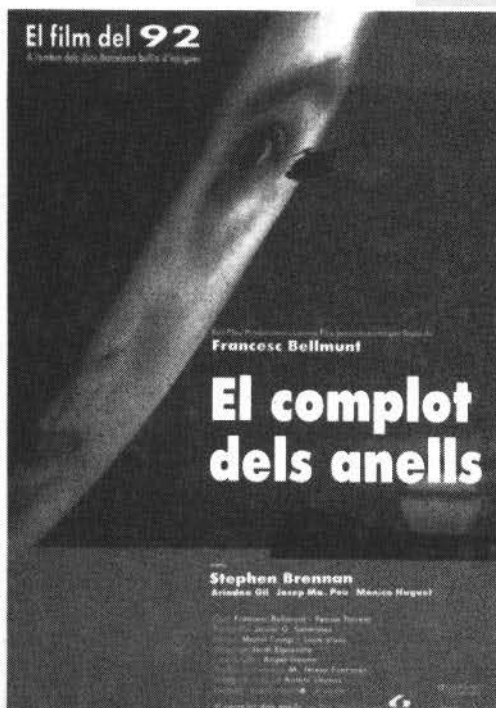
2.3.7 Catalunya democràtica

El feixista, la Pura i el merder de l'es-

cultura (1982), de Joaquim Coll-Espona (92'). Slot. Els «canvis» d'actituds en un poblet català, a l'Ajuntament en primer lloc, el 20-N del 1975, la transició i els inicis de la democràcia; o sia: quines coses passaven durant la transició espanyola?

Asalto al Banco Central (1982-1983), de Santiago Lapeira (94'). Slot. Un esdeveniment de lladres-i-serenos ocorregut a Barcelona el 23.5.1981 vist des dels mitjans d'informació amb implicacions polítiques encreuades. Basat en la novel·la homònima de Manuel Vázquez Montalbán (1981).

El complot dels anells (1987-1988), de Francesc Bellmunt (94'). Lauren Films. La Barcelona dels Jocs Olímpics de 1992 vista des dels mitjans de comunicació i la vin-

dicació d'un grup independentista que els aprofita com a caixa de ressonància cap al món. Novel·la a partir del guió d'Assumpció Maresma (1988).

Un cos al bosc (1997), de Joaquim Jordà (93'). EDLM. Esbrinar l'assassinat d'una jove dóna peu a posar de cara a la paret les mitges veritats i les mitges mentides d'un grup de gent pertanyent a diferents estaments socials a l'interior de Catalunya, en un medi rural d'avui mateix.

Sàid (1998), de Llorenç Soler (98'). CPI. A partir d'una narració de Josep Lorman, la immigració magrebí a la Barcelona actual. Els conflictes que pateixen entre ells mateixos o amb els catalans que s'hi relacionen per feina o per amistat. Un film situat en el punt de vista de l'«altre», no com sol fer-se en el «nostre» de sempre.

Subjúdice (1997), de Josep Maria Forn (98'). Fílmex. Els tripijocs pels quals passa una advocadessa que defensa una immigrant que ha estat assetjada sexualment per un polític i empresari poderós a la Barcelona d'avui: vicis privats, públiques virtuts, corrupció, el món de la (in)justícia...

Un submarí a les estovalles (1990), de Ignasi Pere Ferré (110'). CB Films. Basat en la novel·la homònima de Joan Barril, un atleta magrebí s'acaba introduint —en la Barcelona preolímpica— en els ambients de l'alta política i l'alta societat.

3. Films sobre la història d'Espanya

3.1. El general Franco

Caudillo (1977), de Basilio Martín Patino (130'). FE. Documental biogràfic vist des d'una perspectiva crítica.

Raza, el espíritu de Franco (1977), de Gonzalo Herralde (82'). Traspals. Reportatge amb la participació de la germana de Franco i l'actor Alfredo Mayo, protagonista i *alter ego* del film homònim escrit pel mateix general i dirigit el 1941 per José Luis Sáenz de Heredia.

3.2. Films relacionats amb la República i la Guerra Civil

Canciones para después de una guerra (1971), de Basilio Martín Patino (115'). FE. El període més dur del franquisme (1939-1953): imatges de la vida quotidiana espanyola (de No-Do!) amanides i animades per un enfilall d'himnes i cançons populars de l'època.

Dragon Rapide (1986), de Jaime Camino (105'). TVE. Juliol de 1936: crònica de la quinzena prèvia a l'esclat de la guerra (Franco és el fil de la trama). L'avió *Dragon Rapide* volà de Londres a Canàries; aquí recollí Franco i el traslladà al Marroc; a partir de llavors, l'alçament...

Entre la esperanza y el fraude (España 1931-1939) (1976-1977), de Cooperativa Cinema Alternatiu (film, 78' [CCA]; vídeos, 6 x 12' [FSCP]). La caiguda de la Monarquia. El Govern d'Azaña. La Revolució d'Octubre. El Front Popular. Franco. L'ajuda

internacional. La Falange. La caiguda de Largo Caballero. El Govern de Negrín. El primer Govern franquista. Final de la guerra.

España otra vez (1968), de Jaime Camino (110'). Sogepaq. Els records dels temps de guerra d'un metge que retorna a Barcelona (conté imatges documentals).

Golpe de mano (¡Explosión!) (1969), de José Antonio de la Loma (109'). AAGC. Ficció que es descabdella en el front de l'Ebre el 1938: nacionals contra republicans i viceversa, en un llogarret, fins que arriba l'exèrcit guanyador i imposa el «nou ordre».

Libertarias (1995), de Vicente Aranda (90'). Polygram. La guerra del 1936-39 des del punt de vista d'un grup de milicians i una monja.

El pianista (1997), de Mario Gas (94'). Massa d'Or. Basat en la novel·la homònima de Manuel Vázquez Montalbán. Dos pianistes amics de la infància es troben als anys trenta a París. En esclatar la guerra un retorna a Barcelona i lluita a favor de la República, mentre que l'altre roman a França dedicat només a la música.

Un poble en armes (1936-1939) (70'). FCCC. Una producció del SIE Films (CNT): la guerra vista des del punt de vista anarquista, amb un discurs crític i una munió d'imatges d'una gran vàlua documental.

Sierra de Teruel (L'Espoir, 1938-1939), d'André Malraux (74'). FE. Basat en la seva novel·la homònima (1937) i amb un guió escrit per ell mateix amb la col·laboració de Denis Marion i Max Aub, relata l'activitat

bèlica d'un Comitè del Front Popular en plena guerra. (Coproduït pel Ministeri d'Estat de la República Espanyola, fou rodat parcialment a Barcelona.)

Tierra y libertad (1994-1995), de Ken Loach (104'). Buenavista. A la tardor del 1936, un comunista anglès s'allista en la Secció Internacional de la Milícia Republicana al Front d'Aragó i lluita contra els feixistes.

La vieja memoria (1977), de Jaime Camino (161'). Sogepaq. La proclamació de la República espanyola, la sublevació a Barcelona, els esdeveniments de maig de 1937, l'arribada de les Brigades Internacionals, la derrota republicana. (Documental estructurat a base d'entrevistes —en castellà o en català—, algunes muntades de forma contraposada.)

Alícia a l'Espanya de les Meravelles (1977-1978), de Jordi Feliu (86'). Slot. Els somnis d'Alícia com a metàfores dels 40 anys de repressió a l'«Espanya de les Desgràcies», de Franco ençà.

Las largas vacaciones del 36 (1976), de Jaime Camino (107'). José Frade, PC. L'esclat de la guerra vist des d'una família burgesa barcelonina que estiuja, fins al moment en què els rebels «vencedors» ocupen la Ciutat Comtal.

3.3. Resistència contra la dictadura a través de la música

Canet-Rock (1975-1976), de Francesc Bellmunt (80'). Fair-Play. Les 12 hores de

72 Recursos

Canet de Mar, l'estiu del 1975, «12 hores de música i follia»: cantautors, cançó dels Països Catalans, rock i pop.

La Nova Cançó (1975-1976), de Francesc Bellmunt, amb una munió d'entrevistes per Àngel Casas (91'). Fair-Play. La situació de la cançó catalana al Principat, País Valencià, Illes Balears, Andorra i Rosselló.

Raimon. 30 anys d'«Al vent» (1999) (120'). EDLM. Un recital històric de commemoració.

Serrat. El concert històric al Palau Sant Jordi (34 cançons) i la banda sonora de «D'un temps, un país» (1999) (120'). EDLM.

3.4. L'Espanya democràtica

Ho sap el ministre? (1991), de Josep Maria Forn (97'). Slot. Negocis, tripijocs, faldilles, política... corrupció! El triangle? Madrid-Andalusia-Catalunya. Tot fresc, d'avui mateix, vaja!

La Transición española (1993-97). TVE. (Col·lecció de 17 vídeos x 53'.) Direcció i realització: Elías Andrés; subdirecció, guió i locució: Victoria Prego.

Telèfons de contacte

* Drets propietat de l'autor o dels seus hereus.

AAGC (Arxiu d'Audiovisuals de la Generalitat de Catalunya): 93 298 82 60.

Buenavista: a videoclubs.

CB Films: a videoclubs.

CCA (Cooperativa Cinema Alternatiu):

93 440 51 06-07.

CCE (Cine-Club Enginyers): 93 319 23 00.

CPI (Centre Promotor de la Imatge): 93 417 55 07-418 21 05.

DCGC (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya): 93 316 27 80.

EDLM (Ed. de la Magrana): 93 417 30 00.

Fair-Play: 93 310 66 51.

FCCC (Federació Catalana de Cine-Clubs): 93 421 17 26.

FE (Filmoteca Española): 91 549 00 11.

Fílmax: a videoclubs.

Pilar Frutos/Judit Pujadó: 93 284 24 61.

FSCP (Fundació Serveis de Cultura Popular): 93 458 30 04.

FVPP.CC. (Fundació Videoteca dels Països Catalans): 93 488 00 41.

ICC (Institut del Cinema Català): 93 207 23 03-207 27 66.

Els Joglars: 93 883 24 43.

José Frade, PC: 93 215 31 81-91 391 20 22.

Xavier Juncosa: 93 217 28 38.

Ken Films: 93 238 04 23.

Kronos Plays & Films: 93 377 05 65.

Lauren Films: a videoclubs.

Beatriu Llobet-Gràcia: 93 725 63 46.

Joan Mallarach/Lluís Garay: 93 268 21 24.

Manga Films, SL: 93 238 40 30.

Massa d'Or: 93 423 76 17.

Motion Pictures: 93 200 25 00.

Montornès Films: 93 215 72 18.

Polygram: a videoclubs.

Slot: 93 419 77 78.

Sogepaq: a videoclubs.

Teide: 93 213 42 04.

Trasbals: 93 418 93 91.

José Mari Tuduri Esnal: 943 42 85 31-67 46 01.

TVE (TVE a Catalunya): 93 414 32 00.

TV3 (Televisió de Catalunya): 93 499 93 33.

Vídeo Play Serveis: 972 64 21 12.

PLA JOVE FORMACIÓ - OCUPACIÓ

*Si has acabat l'ensenyament secundari
i estàs buscant com continuar,
no t'aturis ! torna*

*a
engegar*

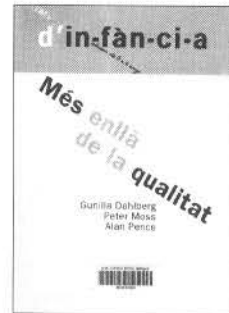
Informa-te'n
No t'ho perdís 010

Barcelon**a**ctiva

Ajuntament de Barcelona
Institut d'Educació

**BARGE
LONA
PLA JOVE**

Ajuntament de Barcelona
Consell de la Formació
Professional i Ocupacional

Més enllà de la qualitat*

Eulàlia Bota

Mestra d'Educació Infantil al CEIP El Sagrer

La lectura d'aquesta publicació m'ha ajudat a resituar el meu paper com a mestra. Més encara, m'ha donat elements d'anàlisi i reflexió que em permeten prendre opcions respecte a la societat en què m'ha tocat viure. És un llibre de pedagogia, però, també, de filosofia. Tota pràctica pedagògica comporta una determinada concepció de l'individu i una determinada manera de veure el món.

Més enllà d'aquesta afirmació general, la publicació ens porta a *qüestionar* moltes de les *idees dominants* que impregnen les relacions econòmiques, polítiques i socials de la nostra època, com són el *discurs de la qualitat* —que ha guiat bona part dels propòsits i de les actuacions de les administracions públiques i empreses de serveis del món occidental en els últims vint anys— o el paper de *la psicologia evolutiva*, com a forma de classificar i normalitzar l'infant.

* DAHLBERG, G; MOSS, P.; PENCE, A. *Més enllà de la qualitat*. Barcelona: A. de M. Rosa Sensat, 2000 (Col. Temes d'Infància; 34).

És una publicació de Temes d'infància que us recomano de llegir.

L'interès del text rau, també, en els nusos de *reflexió* que ens proposa:

- *Projecte de la modernitat*, com un camí de progrés lineal i continu cap a la consecució de la veritat i l'emancipació humana, o *projecte de la postmodernitat*, que accepta la ineradicable pluralitat del món, la complexitat i les perspectives múltiples.
- *Les idees o imatges que tenim de l'infant determinen les diferents pràctiques pedagògiques.*
- *L'escola vista només com a servei a l'usuari* o, més aviat, *com a institució i fòrum de relació i debat*, on els infants, pares i mestres poden construir col·lectivament projectes de significat cultural, social, polític i econòmic.
- *El treball pedagògic entès com un model acabat i definitiu* o *com a procés de qüestionament, discussió i reflexió que està constantment en progrés.*
- *La pedagogia com a transmissió d'uns coneixements predeterminats o com una forma de diàleg radical amb l'Altre.*
- *El discurs de la qualitat és suficient per a l'escola* o *cal també el discurs de la construcció de significat que recupera la idea de judici personal*, fet sempre en relació amb els altres?

La lectura d'aquesta publicació permet sortir de la quotidianitat que sovint ens aclapara. És obrir una finestra i permetre que entri l'aire fresc de noves perspectives. Us convido a fer-ho. I també us emplaço a venir al Grup d'Educació Infantil de l'Associació, on s'hi discuteix la nostra pràctica pedagògica, però també hi té cabuda l'anàlisi teòrica.

Avaluació de materials multimèdia

Legó Loco

Fitxa de catalogació

Títol, versió i any: *Loco*(1998)

Producció i edició: Lego Media/Intelligent games (www.lego.com)

Temàtica: Jocs i creativitat

Tipologia: Joc i simulació

Destinataris: A partir de 6 anys

Documentació i suport tècnic: Manual complet

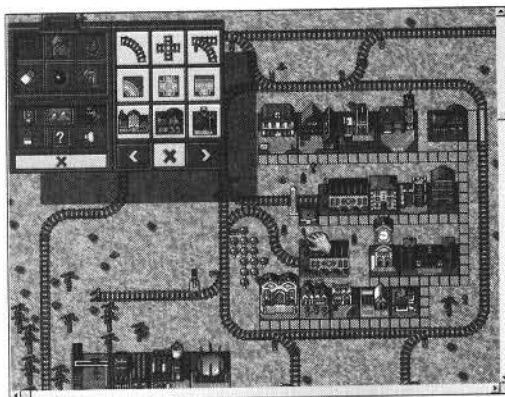
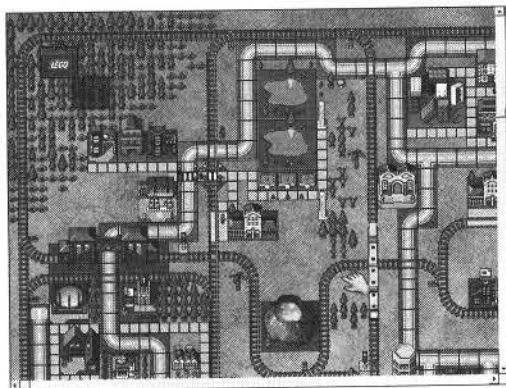
Plataforma: CD-ROM

Fitxa d'avaluació

	Excel·lent	Alta	Correcta	Baixa
Entorn audiovisual		x		
Continguts		x		
Navegació i interacció	x			
Motivació	x			
Potencialitat didàctica	x			
Documentació	x			
Facilitat d'ús i d'instal·lació		x		
Valoració global		x		

Es tracta d'un joc de construccions de circuits ferroviaris. El programa et proporciona dins d'una maleta tots els components necessaris per a la construcció de les xarxes de ferrocarrils. T'ofereix un total de 17 paisatges de fons diferents en els quals pots anar col·locant les vies utilitzant totes les peces disponibles (corbes, rectes, cruïlles, barreres, passos a nivell, ponts, túnels, vies mortes). Cadascuna d'aquestes peces canvia de sentit prement el botó dret del ratolí. S'hi poden afegir de manera complementària trams de carreteres amb totes les opcions. Disposes també d'elements decoratius diferents com arbres, plantes, flors, bolets, fonts, bancs, estàtues, volcans... i també d'una gran varietat de cases i edificacions com escoles, serveis públics, etc. A mesura que vas construint el circuit tens l'opció de desfer, esborrar parcialment o totalment o bé de gravar el teu disseny. Un cop acabat el circuit i tancada la maleta, l'escenari i tots els seus components entren en moviment, alguns d'ells de manera autònoma i independent, i et sorprenen. En definitiva, les possibilitats creatives del joc com a taller de construccions són il·limitades.

Un dels aspectes més innovadors que aporta, a més del control dels diferents trens que es poden anar creant i de les rutes que aquests

segueixen, activant o desactivant els semàfors i els sistemes d'agulles, és la possibilitat de jugar de manera interactiva, compartint circuit ferroviari, amb diferents usuaris utilitzant ordinadors connectats en xarxa, o bé compartint el joc de manera virtual o telemàtica a través d'Internet. És molt motivador poder compartir amb els companys el joc, però de manera interactiva i des dels diferents ordinadors és per ell mateix la gran novetat del joc ja que fins ara no hi havia aquesta possibilitat.

Presenta una activitat complementària que consisteix en la redacció i disseny complet de postals, des del fons fins als colors o al text. Un cop elaborada, si es disposa a un dels edificis, el de correus, col·locat convenientment en el circuit (al costat d'un túnel), permet que pugui ser enviada a algun altre dels jugadors que comparteixen circuit de manera real o virtual, o bé a algú imaginari del que també reps resposta.

El manual complet que acompanya el joc ofereix una ajuda molt útil de cara a descobrir el conjunt de possibilitats que ofereix. A més del manual, amb el CD-ROM hi ha una capseta amb un personatge real del Lego tradicional. Aquests personatges formen part d'una sèrie limitada.

78 **Novetats bibliogràfiques**

La instal·lació no presenta dificultats especials, tret que un cop completada demana que l'ordinador sigui reinicialitzat ja que queda tot el joc instal·lat en el disc dur i no requereix el suport del CD-ROM. Disposa d'un avís que t'informa de la necessitat de tenir configurat el monitor amb color d'alta densitat i, en cas de no ser així, el joc no entra en funcionament.

Hi ha però un detall que pot arribar a confondre: el personatge que et presenta els diferents components del joc t'ofereix informació textual per ser llegida, en castellà, però al mateix temps va parlant amb un idioma desconegut. A molts dels components dels circuits (edificis i persones) prement el botó dret del ratolí, els podem assignar el nom que

vulguem. El programa n'ofereix alguns per defecte, la major part d'ells estrangers... Hauria costat poc, en fer la traducció, contextualitzar també els noms propis que ofereix.

En general, valorem molt positivament aquest producte, per les seves excel·lents qualitats creatives i motivadores i per l'elevada qualitat tècnica pel que fa a entorn audiovisual, continguts, interacció i, de manera especial, a la seva originalitat.

Eulàlia Navarro i Amèlia de Sancho
del Grup SAMIAL (Grup de treball de l'A.
de M. Rosa Sensat i Cooperativa Abacus,
que analitza i avalua materials
educatius multimèdia)

cursos 2000
2001

OFERTA EDUCATIVA
en ensenyaments no reglats

CENTRE

ESPECIALITATS

**ESCOLA PROFESSIONAL
DE LA DONA**

Plaça de Pere Coromines, s/n
(Av. Drassanes / Nou de la Rambla)
08001 Barcelona
Tel. 934 431 513 - 934 431 505
Fax 934 431 412
a/e: e.pdeladona.dir@diba.es

- brodats
- cuina
- dibuix
- disseny de moda
- fusta
- gestió
- humanitats
- idiomes
- il·lustració
- informàtica
- llenceria
- metall
- nines i ninots
- patronatge
- pintura
- planxa
- puntes
- relligats
- tall i costura
- tapís

ESCOLA D'ARTS I OFICIS

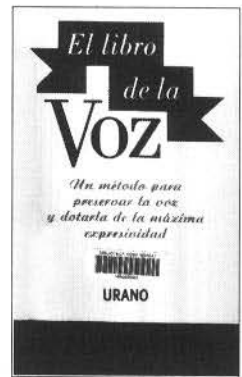
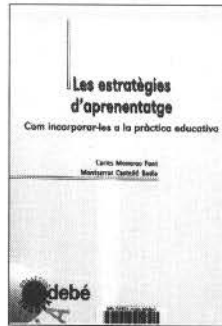
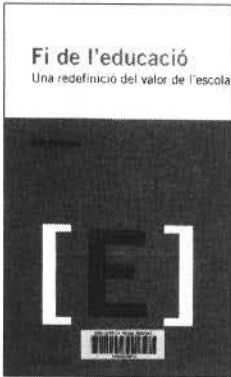
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
Tel. 933 219 066
Fax 934 190 063
a/e: e.artsioficis.dir@diba.es

- còpia i reproducció d'objectes d'art
- conservació i restauració:
ceràmica, metall, vidre,
pintura de cavallet, fusta daurada,
mètodes de reintegració pictòrica
- ceràmica
- joieria
- gravat
- procediments pictòrics
- escultura

Diputació de Barcelona
Àrea d'Educació

80 Novetats bibliogràfiques

Altres novetats

Biblioteca Rosa Sensat

ALBERICIO HUERTA, Juan José. *Els agrupaments flexibles*. Barcelona: Edebé, 2000 (Innova; 3)

Extracte de l'índex:

Diferents maneres d'agrupar els alumnes; Progrés graduat o progrés continu?; El temps a la mida; La diversitat d'alumnes i el temps escolar; Un model d'agrupament flexible; Línies, àrees i professors; El treball dels departaments; Els alumnes, variables que incideixen en l'agrupament d'alumnes; Professors, espais i horaris; L'avaluació dels alumnes; La informació als pares i als alumnes; Pros i contres dels agrupaments flexibles; Com superar els inconvenients potenciant els avantatges.

BALLESTER, Josep. *L'educació literària*. Aldaia: Universitat de València, 1999 (Educació. Materials; 33)

Extracte de l'índex:

L'espai de la didàctica de la llengua i de la literatura; El concepte de literatura i de ciència literària; L'educació literària; Currículum per a la didàctica de la literatura.

BÁRCENA, Fernando; GIL, Fernando; JOVER, Gonzalo. *La escuela de la ciudadanía. Educación, ética y política*. Bilbao: Desclée de Brouwer, 1999 (Aprender a ser)

Extracte de l'índex:

La educación como realidad ética: La dimensión ética de la educación; La socialización como forma de educación moral; La enseñanza de los derechos humanos. La educación como realidad política: La configuración de la política de la educación; Unión Europea, ciudadanía y formación; La educación de la ciudadanía.

BÁRCENA, Fernando; MÈLICH, Joan Carles. *La educación como acontecimiento ético. Natalidad, narración y hospitalidad*. Barcelona: Paidós, 2000 (Papeles de Pedagogía; 46)

Extracte de l'índex:

La condición humana en la época moderna; Hannah Arendt: educación y natalidad, la educación como fabricación, la educación como acción imprevisible, la educación como relato de formación, el cuidado de la educación; Paul Ricoeur: educación y narra-

ció, formarse un mundo narrado, la imaginación narrativa, la identidad narrativa; Emmanuel Levinas: educación y hospitalidad, la educación frente al mal, la palabra del otro, la educación como hospitalidad; El aprendizaje extraviado: exposición, decepción y relación, la relación del aprendizaje: del tiempo y la tradición, aprendizaje y acontecimiento, el aprendizaje como exposición: la experiencia vivida, el aprendizaje como relación: pedagogía de la caricia.

Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat. Barcelona: Graó, 2000 (Biblioteca de Guix; 119)

Extracte de l'índex:

L'aula, escenari de la diversitat; L'aula com a espai d'implicació, d'autoconeixement, d'autonomia, de comunicació i de socialització; Criteris que configuren l'atenció a tot l'alumnat a l'aula; Criteris d'intervenció a l'aula per afavorir la pedagogia de la diversitat; Anàlisi d'algunes estratègies que faciliten l'atenció a les necessitats de tot l'alumnat. Els suports a l'aula; L'adaptació del currículum al centre a través del PCC; L'adaptació del currículum en un grup classe a través de les programacions; L'adaptació del currículum per a un alumne o una alumna a través de l'adaptació curricular individualitzada; L'organització de centres en el marc d'un model participatiu de gestió educativa; Una possible concreció organitzativa en un centre d'ensenyament secundari; Algunes propostes i suggeriments per a les escoles d'educació infantil i primària. La relació entre els centres educatius i l'entorn; El treball amb les famílies de la pròpia comunitat escolar; La confluència, coordinació i/o col·laboració amb altres serveis personals que intervenen en el territori; El territori com a font de recursos per al disseny i desenvolupament d'activitats d'aprenentatge,

complementàries o extraescolars; El centre escolar, base per establir relacions amb altres centres escolars; El centre educatiu en el marc del projecte educatiu de ciutat; El centre educatiu i els programes de relacions d'intercanvi real o virtual amb altres realitats.

De la narrativa oral a la literatura per a infants. Invenció d'una tradició literària.

Gemma Lluch (ed.). Alzira: Bromera, 2000

Extracte de l'índex:

Dels narradors de contes a Walt Disney: un camí cap a l'homogeneització; La formació i renovació de l'imaginari cultural: l'exemple de la *Caputxeta Vermella*; Personatges fantàstics: les bruixes, els mags, les fades...; Los otros cuentos, el humor en los cuentos populares; La il·lustració de les rondalles populars; La narrativa de tradició oral a l'aula.

DOLTO, Françoise. *Lo femenino. Artículos y conferencias.* Barcelona: Paidós, 2000 (Biblioteca de psicología profunda; 227)

Extracte de l'índex:

Mitos de la feminidad y fantasmas de lo femenino; Lo maternal; Teoría y clínica de la libido; El deseo inconsciente de procrear.

GOLDSCHMIED, Elinor; JACKSON, Sonia. *La educación infantil de 0 a 3 años.* Madrid: Morata, 2000 (Pedagogía. Manuales)

Extracte de l'índex:

Valores y principios; Organización de los espacios: zonas de estar, de aprendizaje y de juegos; La persona clave, la recepción, la separación; La dirección y el trabajo en una escuela infantil; Los bebés en la escuela infantil; El "Cesto del tesoro"; El segundo año de vida; El juego heurístico con objetos; Los niños de 2 a 3 años; La hora de comer; Las actividades al aire libre; Las relaciones profesionales con los padres; Los niños con problemas; Las familias con problemas.

82 Novetats bibliogràfiques

GROS SALVAT, Begoña. *El ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa, 2000 (Biblioteca de Educación; 1)

Extracte de l'índex:

La «intrusión de las tecnologías de la información y la comunicación; De un «trasto» que ocupa mucho sitio a ¿dónde he dejado mi ordenador?; Los productos informáticos: ¡¡¡tantos y tan variados!!!; Los ordenadores, provocadores de emociones; ¿Se aprende mejor con los ordenadores?: una respuesta difícil o una pregunta inadecuada; La apropiación del ordenador en la cultura escolar; La integración curricular; La selección de medios; La selección de métodos.

MARCHIONI, Marco. *Comunidad, participación y desarrollo. Teoría y metodología de la intervención comunitaria*. Madrid: Popular, 1999 (Promoción cultural; 39)

Extracte de l'índex:

Elementos teóricos y planteamientos básicos de la intervención comunitaria; Organización de la comunidad y desarrollo comunitario; Integración y participación de las mujeres; Las relaciones en el proceso comunitario; Los mediadores; Los planes comunitarios; La integración institucional e interinstitucional; La asociación comunitaria; Los protagonistas del proceso comunitario, la dimensión institucional y funcional de la comunidad; Los elementos permanentes de la metodología comunitaria.

MCCALLION, Michael. *El libro de la voz*. Barcelona: Urano, 1998

Extracte de l'índex:

El uso del cuerpo; Malos usos comunes que afectan a la voz; La respiración; La fonación; El habla; Usar la voz; Lista de ejercicios.

MONEREO FONT, Carles; CASTELLÓ BADIA, Montserrat. *Les estratègies d'aprenentat-*

ge. Com incorporar-les a la pràctica educativa. Barcelona: Edebé, 2000 (Innova; 2)
Extracte de l'índex:

Serveixen les tècniques per aprendre a aprendre?; Les estratègies: quan i per què utilitzar les tècniques; L'activitat estratègica del professor; La integració de les estratègies en la programació didàctica; La innovació de l'ensenyament de les estratègies: un projecte d'equip.

Políticas educativas en la Unión Europea. Felix Etxeberria (coord.). Barcelona: Ariel, 2000 (Ariel Practicum)

Extracte de l'índex:

La política educativa europea y dimensión europea de la educación; El marco teórico de la dimensión europea en la educación; Etapas en la política educativa europea y textos fundamentales; Balance de la política europea en educación (1971-1999); Perspectivas de futuro; El Currículum y la integración europea; La Educación Intercultural en Europa; La Educación Especial en la Unión Europea; La Educación Social en Europa; El Programa de Lengua y Cultura Portuguesa en España.

POSTMAN, Neil. *Fi de l'educació. Una redefinició del valor de l'escola*. Vic: Eumo, 2000 (Interseccions; 24)

Extracte de l'índex:

La necessitat de déus; Déus que fallen; Déus nous que fallen; Déus que poden servir; La nau espacial Terra; L'àngel caigut; L'experiment americà; La llei de la diversitat; Els teixidors de paraules/Els creadors del món.

Cartellera

JORNADES

V Jornades d'innovació a l'etapa d'educació infantil dies 5 i 6 de setembre

Organitza: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona

Informació i inscripcions: ICE de la UAB Edifici A

08193 Bellaterra (Barcelona)

Tel.: 93 581 17 08 - 93 581 23 93

Fax: 93 581 20 00

<http://www.uab.es/ice>

XXIes Journées pédagogiques sur l'Enseignement du français en Espagne dies 7, 8 i 9 de setembre

Organitza: Universitat Autònoma de Barcelona

Lloc: Casa de Convalescència St. Antoni Maria Claret, 171 08026 Barcelona

Inscripció i informació: ICE de la UAB • Edifici A 08193 Bellaterra (Barcelona) Tel.: 93 581 17 08 - 93 581 23 93 <http://www.uab.es/ice>

CULTURA DE LA PAU

Any Internacional de la Cultura de la Pau Rua dels Nassos (Festes de la Mercè) dia 25 de setembre

Aquest any, la Rua ha de servir per fer palès que som capaços d'alinejar-nos a favor del diàleg i per enviar un missatge de pau.

Informació: Direcció de Participació Ciutadana (Torre Jussana)
Av. Cardenal Vidal i Barraquer
08035 Barcelona
Tel.: 93 407 10 22 • Fax: 93 407 11 97
www.bcn.es/tjussana
E-mail: tjussana@intercom.es

20es Jornades d'ensenyants amb gitanos Derio (Biscaia) dies 2, 3, 4 i 5 de setembre

Organitza: Asociación de Enseñantes con Gitanos

Secretaria: ADARRA
Gral. Concha, 25, 4º
48010 Bilbao (Biscaia)
Tel.: 94 421 25 76

PREMIS

V Premis Leandre Colomer (2000-01) «La història de Catalunya a l'ensenyament»

Hi poden participar experiències realitzades en l'ensenyament primari o secundari.

Convoquen: L'ICE de la UAB i la Fundació Leandre Colomer

La sol·licitud, la memòria i els annexos s'adreçaran a:

ICE de la UAB

Premis Leandre Colomer

Edifici A

08193 Bellaterra (Barcelona)

Premi Folch i Torres 2000 de novel·les per a nois i noies

Les obres concursants han de ser novel·les originals, inèdites i escrites en català, adreçades a lectors de 9 a 12 anys. Tindran una extensió d'entre 60 i 100 fulls DIN-A4.

Convoca: La Galera, amb el patrocini de la Fundació Enciclopèdia Catalana

Termini de presentació: Les obres s'han de presentar **abans del 15 d'octubre** a

La Galera, S. A. Editorial

Diputació, 250 • 08007 Barcelona

Informació: La Galera, S. A. Editorial

Diputació, 250 • 08007 Barcelona

Tel.: 93 412 00 30

E-mail: lagalera@grec.com

4t Premi de Conte Infantil «Hospital Sant Joan de Déu» dies 2, 3, 4 i 5 de setembre

Les narracions, destinades a lectors entre 6 i 11 anys, han de ser originals, inèdites i escrites en català amb extensió màxima de 5 DIN-A4.

Convoquen: Hospital de Sant Joan de Déu, Cercle de Lectors i La Galera

Termini de presentació: **abans del 30 d'octubre** a la secretaria de gerència

de l'Hospital Sant Joan de Déu

Pg. Sant Joan de Déu, 2

08950 Esplugues de Llobregat

27è Premi Joaquim Ruyra de narrativa juvenil

Les obres concursants han de ser novel·les originals, inèdites i escrites en català, adreçades a lectors de 12 a 17 anys. Tindran una extensió d'entre 80 i 150 folis.

Convoquen: La Galera i Columna Edicions amb el patrocini de la Fundació Enciclopèdia Catalana

Termini de presentació: Les obres s'han de presentar **abans del 15 d'octubre** a Fundació Enciclopèdia Catalana
Diputació, 250 • 08007 Barcelona

BEQUES

I Beques d'Assessorament Literari per a Joves Escriptors

La primera edició es destina exclusivament al recull de contes.

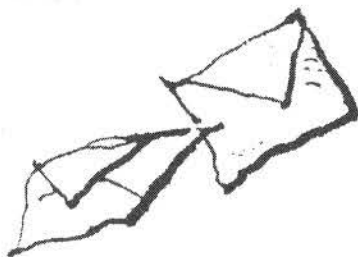
Informació: Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC)

Canuda, 6, 5è • 08002 Barcelona

Tel.: 93 302 78 28 • Fax: 93 412 58 73

E-mail: info@aelc.es • <http://www.escriptors.com>

Cartes a les lectores i als lectors

Situació actual dels llicenciats en ciències de l'educació (pedagogia)

Benvolgudes i benvolguts:

Som un grup de professionals llicenciats en ciències de l'educació (pedagogia), amb molts anys d'experiència, que volem donar la nostra opinió sobre la situació actual d'aquesta llicenciatura.

Ja fa temps que el nostre camp d'actuació se'ns està modificant, retallant i escurçant sense cap mena de lògica a partir de l'aplicació de la LOGSE. En els darrers dies hem llegit escrits i diferents articles (*Guix*, del setembre de 1999) que parlen de la «llicenciatura dels mestres», també hem rebut un llistat per recollir signatures recolçant aquesta mesura.

Nosaltres no estem en

desacord que els professionals que han d'impartir l'educació infantil i primària estiguin més preparats que actualment, ans al contrari, creiem en la importància de l'educació de les criatures més petites, i per això és indispensable estar ben preparat per exercir en aquest camp i evidentment en el de l'educació especial i/o terapèutica.

En aquest moment i des de fa anys hi ha una sèrie de professionals llicenciats en ciències de l'educació (pedagogia) que ens trobem que el camp de les aules d'educació especial en escoles ordinàries i de les escoles d'educació especial, pel qual vam haver d'estudiar aquesta llicenciatura, se'ns pren per donar les nostres places a «diplomats en magisteri».

Els professionals que fa anys que treballen com a tutors d'aula en les escoles d'educació especial, amb la

llicenciatura de pedagogia terapèutica (necessària en el seu moment per poder exercir la plaça) ens trobem que si per qualsevol cas ens haguessin de canviar d'escola, *quedaríem sense la feina per la qual hem estat preparats* i de la qual tenim anys d'experiència, la que la LOGSE *no contempla cap alternativa per a la nostra feina dins l'educació especial*. A més, hi ha un grup de professionals, especialitzat en pedagogia, treballant actualment a les escoles d'educació especial (fent substitucions, baixes de maternitat, educadors...) que també ens trobem que ara no podem mai exercir com a tutors d'aula, quan va ser la mateixa Administració la que en el seu moment ens demanava aquesta titulació.

Volem que algú ens expliqui:

- Per què tenint uns professionals preparats i llicenciats en ciències de

l'educació, no se'ns ha tingut en compte a l'hora d'implantar la Reforma?

- Per què, tenint aquests professionals llicenciats en ciències de l'educació no se'ns ha tingut en compte en l'educació infantil i en l'educació especial dins de l'escola ordinària?
- Per què tenint aquests professionals ben preparats i amb anys d'experiència treballant en escoles d'educació especial, ara ens voleu fer fora?
- Per què no se'ns vol reconèixer la nostra professionalitat?

El fet que els degans i els directors de facultats i escoles universitàries que imparteixen ensenyaments de Magisteri es reuneixin per discutir el pas de la diplomatura d'aquests ensenyaments a llicenciatura, ens demostra que s'han adonat que aquests professionals no estan encara ben preparats.

Per què tenint uns professionals, llicenciats i ben preparats en el camp de les ciències de l'educació, no se'ns té en compte per dur a terme una educació tant important com és la infantil, les

aules d'educació especial d'ordinària i les escoles d'educació especial i/o terapèutica?

Què voleu fer amb tots aquests llicenciats en ciències de l'educació (pedagogia)?

Gràcies per la seva atenció i esperem una resposta de qui en la pugui donar.

*Gemma Fernández i Martí
Mireia Segura Joan
i set signatures més*

**RESPOSTA
COMERCIAL**

Autorització 12.225
B.O.C. Núm. 20 del 5-3-93

TARGETA POSTAL

**NO
NECESSITA
SEGELLS**

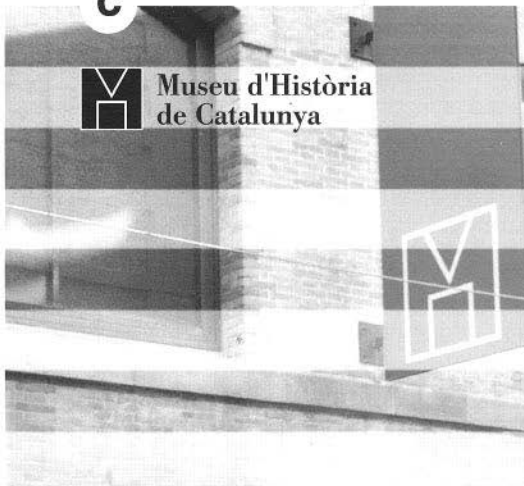
Franqueig
a destinació

**Associació de Mestres
Rosa Sensat**

Apartat de Correus 486 F.D.
08080 Barcelona

Museu d'Història
de Catalunya

Oferta
escolar

2000-2001

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Itineraris i tallers per la història

Activitats

ITINERARIS

- Itineraris d'educació infantil
- Itineraris temàtics per a primària
- Itineraris cronològics per a secundària

TALLERS

- El Taller de l'Historiador
- El Consell dels Savis
- Laboratori de Socials

CONTES

- *La Polsina salta de segle.*
Històries del segle passat
- *Temps era temps...* El museu ens conta contes

Altres activitats

- Recorregut adaptat a educació especial
- Recorregut adaptat per a invidents
- Activitats de simulació
- Visites comentades personalitzades
- *Fem un dissabte al museu*
- *Un estiu de museu*

Adreça

Museu d'Història de Catalunya
Pl. Pau Vila 3 08003 Barcelona

Horari

Dimarts, dijous, divendres i dissabte: de 10 a 19 h
Dimecres: de 10 a 20 h
Diumenge i festius: de 10 a 14,30 h
Dilluns no festiu: tancat

Informació

Tel: 93 225 47 00 Fax: 93 225 47 58
web: //cultura.gencat.es/museus/mhc
kmhc@correu.gencat.es

Concertació de visites

Tel: 93 225 42 44
www.bcn.es/imeb/program.htm

Preus

- Grup sense activitat: 350 PTA per alumne
- Grup amb activitat: entrada gratuïta

Preus de les activitats

- Itineraris: 6.000 PTA per grup i hora,
8.200 PTA per grup i hora i mitja,
i 10.5000 PTA per grup i dues hores
- Tallers: 10.500 PTA per grup
- Activitats infantils: 10.000 PTA per grup

Grups de 30 alumnes màxim i amb 2 responsables

••• Més enllà de la qualitat

Gunilla Dahlberg

Col·lecció: "Temes d'Infància", 34

360 pàg. PVP: 2.700 PTA

Pot semblar que el llibre que tens a les mans s'allunya de l'estil habitual de la col·lecció: és un llibre teòric, dens, que, des de perspectives postmodernes, es proposa apropar-nos a la complexitat de la realitat, de la diversitat de realitats i del seu valor. Més enllà d'uns paràmetres definidors de qualitat, aconsegueix que en molts aspectes el sentim molt proper. El seu contingut és polèmic, pren posició respecte a tot el que ha significat la modernitat, planteja un ampli debat sobre l'ètica de la pràctica i de la política.

••• Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys

Maria Antònia Canals

Col·lecció: "Temes d'Infància", 35

90 pàg. PVP: 825 PTA

La matemàtica en la vida quotidiana dels infants i els jocs matemàtics en el parvulari són els dos enfocaments del llibre que permeten conèixer, i sobretot descobrir els diversos conceptes matemàtics que els infants d'aquestes edats poden fer seus.

És un llibre profund i planer alhora, com ho és el pensament de l'autora, una mestra de mestres, que, amb absoluta naturalitat, combina de manera excepcional la seva formació en ciències exactes amb una pedagogia capaç de recollir el millor de la tradició per projectar-ho cap al futur.

R
S
S
E
E
N
A
A
T

**Associació de Mestres
Rosa Sensat**

Av. de les Drassanes, 3 • 08001 Barcelona

Tel.: 934 817 373 • Fax: 933 017 550

E-mail: rsensat@pangea.org

<http://www.pangea.org/rsensat>

**Diputació
de Barcelona**

Àrea d'Educació